

ĽUBEĽSKÉ NOVINY

1. polrok 2023

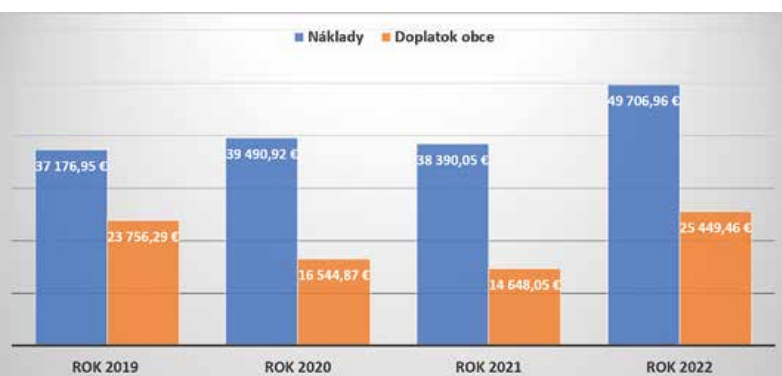
Priestor pred obecným úradom zdobil tradičný máj. Ako to už v Ľubeli býva, miestnym dievkam ho postavili dobrovoľní hasiči v sprievode spevákov a návštevníkov.

Pokračovanie na strane 42

Milí spoluobčania, čitatelia Ľubelských novín,

sme na začiatku letných mesiacov, dovolenkového obdobia a k polročnému času by nemali chýbať ani naše noviny. Okrem iných zaujímavostí Vám v nich prinášame aj mnoho informácií ohľadom diania v našej obci.

Určite sledujete dianie, čo sa na Slovensku deje, a súčasná situácia – politická, ale aj ekonomická, má priamy dopad aj na samosprávu, na naše mestá a obce. Najskôr to bolo odpadové hospodárstvo, kde sme aj my museli, hoci veľmi neradi, pristúpiť k zvýšeniu poplatku za komunálny odpad. Neustále sa zvyšujúca suma, ktorú obec musí doplatiť za komunálny odpad, bola už neudržateľná. Tie financie nám chýbali v príjmovej časti rozpočtu obce a ani súčasná legislatíva nedovoľuje obciam a mestám doplácať za vývoz a spracovanie komunálneho odpadu. V nadväznosti na platnú legislatívu sme od januára prešli na vrecový zber papiera a boli zrušené odpadové nádoby na papier umiestnené v obci.

Popri tom všetkom sme ale nezvýšili miestne dane, poplatok za psa a nezaviedli ani poplatok za miestny rozvoj, čo už mnohé samosprávy majú zavedené. Sme v neľahkom období, ale aj napriek tomu sa snažíme pokračovať v naplánovaných aktivitách a aj rozbehnúť nové. Na začiatku roka sme v súvislosti so snehovou kalamitou vyhlásili mimoriadnu situáciu, ktorá nás poriadne zamestnala. Parkovacia plocha pri potravinách CBA Verex je už zrealizovaná a tiež sme si výrazne pomohli s frézovanou asfaltovou drťou z prebiehajúcej rekonštrukcie cesty I/18, pomocou ktorej sme vylepšili uličky, verejné priestranstvá, ale aj parkovacie plochy pri cintorínoch.

Prioritou je vybudovanie kanalizácie v našej obci. Naše niekoľkoročné úsilie týkajúce sa vydania stavebného a vodoprávného povolenia sa podarilo naplniť a v súčasnosti ho máme vydané a právoplatné.

Ide o projekt odkanalizovania našej obce a susednej obce Liptovské Kľačany s čističkou odpadových vôd. Teraz nás čaká riešenie projektového manažmentu, proces verejného obstarávania a financovania, buď cez eurofondy, alebo prostredníctvom envirofondeu. Snahou

je postaviť čističku odpadových vôd a kanalizačnú sieť ako jeden celok, ale pokiaľ budú podmienky financovania nastavené s určitým limitom, pôjdeme postupne a projekt rozdelíme na etapy.

Ako som spomenul, samospráva nie je v ľahkej situácii, čo má za následok aj odklad výstavby detského ihriska v parku pri zdravotnom stredisku, na ktoré máme už na účte odloženú dotáciu z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR vo výške 50 000,- EUR. Problematické je vyhotovenie prvkov ihriska z agátového dreva, čo zhotoviteľovi spôsobilo časový odklad, a detské ihrisko sa bude stavať v budúcom roku.

V prípade, že nám schvália na Fonde na podporu športu dotáciu na vybudovanie dvoch tenisových kurtov v športovom areáli, budúci rok by sme ich chceli postaviť. V našej Základnej škole s materskou školou, ktorá získala ocenenie ako najlepšia škola nášho okresu spomedzi obecných škôl, je potrebné riešiť novú kotolňu a vykurovanie, čo chceme financovať cez eurofondy. Sme v novom programovom období eurofondov 2021–2027 a tu je prioritou okrem spomínanej kotolne aj riešenie kompletnej rekonštrukcie budovy zdravotného strediska, z ktorého sa časom stalo akési klient-ske centrum.

Načrtol som len významné priority, ktorým sa už plne venujeme v rámci administratívnych a povoľovacích konaní. Okrem toho naša obec, aj vďaka našim aktívnym občanom spoločensky žije, o čom sa môžete presvedčiť na ďalších stránkach novín. Už teraz však pripravujeme mnohé podujatia, na ktoré ste srdečne pozvaní. V kolorite akcií nemôže chýbať súťaž vo varení gulášu, Ľubelský pílus, Beh Ľubelou, ale s našimi ochotníkmi aj divadelne oslávime 100 rokov Ľubelského divadla. Teší ma, že sa nám podarilo podpísať dohodu o spolupráci s našou partnerskou gminou v Poľskej republike, čím sa nám otvoria opäť nové možnosti v kultúrnej, spoločenskej a inej oblasti.

Milí priatelia, vidíte, v ničom nezaháľame, snažíme sa naďalej rozvíjať našu obec vo všetkých smeroch, a to sa nám bude dariť, len keď si zachováme dobro, prajnosť a súdržnosť v našej Ľubeli. Prajem Vám, milí spoluobčania a čitatelia novín, pohodové a oddychové leto a teším sa, že sa priateľsky postretávame na rôznych podujatiach nielen v našej obci.

Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA starosta obce

Z POHĽADU NÁŠHO KRAJA...

V tejto rubrike Vás chcem informovať aj o dianí v našom okrese z hľadiska vzťahu so Žilinským samosprávnym krajom (ŽSK), kde pôsobím ako poslanec a súčasne aj ako predseda Komisie pre ochranu verejného záujmu a člen Komisie regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a životného prostredia.

29. mája 2023 sa uskutočnilo zasadnutie Zastupiteľstva ŽSK, kde sme v rámci úprav rozpočtu našli prostriedky aj na dopravné projekty a nás sa to bytostne dotýka, pretože je nutné a potrebné dokončiť a opraviť „spackaný“ oporný múr pri ceste tretej triedy, ktorý je v našej obci.

Od samého začiatku, kedy došlo k mimoriadnej situácii – zosuvu oporného múru – som presadzoval technicky, stavebne a logicky najsprávnejšie riešenie vzniknutej situácie, a to výstavbu nového oporného múru v celej šírke, t. j. od mostíka („pod Hôrkou“) až po mostík („do Mlyna“). Nestalo sa tak a vtedajšie vedenie Správy ciest ŽSK sa rozhodlo tak ako sa rozhodlo a firma postavila nedokončený, neskolaudovateľný oporný múr, ktorý zasahuje priamo do cesty.

Teraz však, po mojich neustálych apeloch sa vedenie ŽSK rozhodlo tento oporný múr opraviť a dostať ho v celej jeho šírke. Na opravu a dostavbu sme na zasadnutí schválili 100 000,- €.

Tiež sa nám pre náš okres podarilo presadiť uskutočnenie nasledovných dopravných projektov:

- dobudovanie oporného múru na ceste III/2236 v obci Ľubela: 100 000,- € (uvedené aj vyššie),
- úprava komunikácií obchádzkovej trasy po výstavbe mosta v Liptovskej Ondrašovej: 60 000,- €,
- rekonštrukcia mosta ponad rieku Váh v Liptovskom Mikuláši (pri vodnom areáli): 2 226 000,- €,
- Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy v regióne Liptov: 1 160 200,- €.

Okrem tejto dopravnej témy som sa na zasadnutí venoval aj téme prímestskej autobusovej dopravy, kde sme spoločne s kolegom poslancom Michalom Paškom odporučili ŽSK, aby propagoval dopravné karty, s ktorými je cestovanie najvýhodnejšie. Až do septembra je totiž vydanie dopravnej karty bezplatné. Navrhli sme tiež, aby sme sa v nasledujúcom období zaoberali možnosťou zmeny tarify pre zamestnancov dopravných spoločností, ktorí zabezpečujú verejnú dopravu pre ŽSK a ich rodinných príslušníkov. Navrhujeme, že kým doteraz majú zľavnené cestovné pri klasickej kúpe lístka, tak aby mali k dispozícii ročné kupóny (určenú sumu by zaplatili raz ročne).

Pokiaľ by ste mali pre mňa nejaký podnet, nápad alebo tému na riešenie vo vzťahu k ŽSK, pokojne ma kontaktujte na Erik.Gemzicky@poslaneczsk.sk.

Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA

ŠKOLSKÉ OKIENKO ZŠ S MŠ ĽUBEĽA

Druhý polrok školského roka 2022/2023 žiakov formovalo nielen vzdelávanie počas vyučovania, ale aj mimoškolská činnosť. Žiaci pod vedením pedagógov sa zapojili do kultúrnych, športových a tvorivých akcií v rámci školy, okresu, či regiónu.

Greenfluenceri a energia

V tomto školskom roku sme sa prihlásili do súťaže Greenfluenceri a energia, ktorú vyhlásila Nezisková organizácia Ekofond SPP v rámci vzdelávacieho programu Ekofond SPP pre budúcnosť. Súťažný tím tvoria žiačky 8. ročníka: N. Feherpataky, L. Hazuchová a L. Medvedová a ako koordinátor Mgr. I. Bubniaková.

Cieľom súťaže je aktivizácia žiakov pod vedením koordinátora projektu, smerujúca k identifikácii problémov a problematických situácií z oblasti ochrany životného prostredia, výroby, prenosu a efektívneho využitia rôznych zdrojov energie. Ambíciou súťaže je inšpirovať k hľadaniu udržateľných riešení a podporovať korektné šírenie relevantných informácií medzi školskú a širšiu komunitu s využitím médií, najmä sociálnych sietí.

Prvá aktivita projektu vzdelávacieho programu bola zameraná na rozšírenie vedomostí ohľadom alternatívnych zdrojov energií.

V úvode realizácie aktivity sme prostredníctvom aplikácie Kahoot zisťovali úroveň vedomostí žiakov o alternatívnych zdrojoch energií. Následne dievčatá zo sú-

ťažného tímu odprezentovali vedomosti a poznatky z danej problematiky. Súčasne pripravili nástenku, kde zobrazili pojmovú mapu alternatívnych zdrojov energie. Tým si žiaci vedomosti dopĺňali a v opakovanom teste Kahoot sa ukázalo, že vedomosti stúpili o takmer 10 %. Môžeme skonštatovať v danej problematike, z čoho sa veľmi tešíme.

Súťažný tím vytvoril profil na Instagrame pod menom greenfluenceri_zssms_lubela, kde sa môžete dozvedieť viac o prie-

behu a aktivitách súťaže.

K 19. 5. 2023 sme ukončili prácu a aktivity v projekte Greenfluenceri a energia. Dievčatá zo súťažného tímu Nelka Feherpataky, Lenka Hazuchová a Lucka Medvedová sa pričínili o to, aby sa zvýšilo povedomie žiakov v oblasti alternatívnych zdrojov energie, v oblasti šetrenia energie a separácie odpadov. Tiež spolupracovali na výmene oblečenia s kultúrno-komunitným priestorom Hory Doly v Liptovskom Mikuláši, kde si vyskúšali spolu so spolužiakmi dobrovoľnícku činnosť. Ide o aktivitu, ktorá nás vedie k zníženiu produkcie odpadu. V poslednej aktivite, sme mali oboznámiť žiakov našej školy o význame a živote opelovačov. Táto aktivita aj napriek ukončeniu projektu stále prebieha a poukazuje na nevyhnutnosť ochrany a potreby včielok pre život ľudstva. Projekt bol veľkým prínosom nielen pre dievčatá zo súťažného tímu, ale i pre všetkých žiakov našej školy a sledovateľov našej skupiny „greenfluenceri_zssms_lubela“ na sociálnej sieti Instagram. Radi sa do podobných projektov aj v budúcnosti zapojíme a prispejeme tak k ochrane našej Zeme.

Fašiangový karneval v škole

Jedno februárové popoludnie sme pripravili pre žiakov 1.–4. ročníka karneval. Deti sa predviedli v pestrotrých a nápaditých maskách, dokonca doma vyrobenejších. Zatancovali si, zasúťažili a tešili sa, že sme túto aktivitu po období zákazov hromadných akcií opäť obnovili, čo prezrádzal úsmev na tvárach detí.

Hviezdoslavov Kubín

*„Ó, mojej matky reč je krásota,
je milota, je rozkoš, láska svätá...“*

V marci si žiaci 1. a 2. stupňa zmerali recitátorské sily v umeleckom prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín. Tohtoročného 69. ročníka sa zúčastnilo 13 súťažiacich 1. stupňa a 14 žiakov z 2. stupňa, čo nás veľmi potešilo. Súťažilo sa v troch kategóriách. Prednášané texty boli zaujímavé, aktuálne, vtipné a niektoré aj poučné. Veľké poďakovanie patrí všetkým, ktorí prišli podporiť svojich kamarátov, no hlavne prednášajúcim, lebo dokázali, že milujú krásu slova.

Deň Zeme

Deň Zeme, ktorý si každoročne pripomínáme 22. apríla, je deň, ktorý upozorňuje na našu závislosť od darov prírody a zároveň na dôsledky nášho správania sa voči nej. Pri tejto príležitosti ZŠ s MŠ Ľubeľa zorganizovala v piatok, dňa 21. apríla 2023 environmentálnu aktivitu pre svojich žiakov, ktorá bola zameraná na vyčistenie spádových obcí, z ktorých k nám žiaci do školy dochádzajú.

ZŠ s MŠ Ľubeľa navštevujú deti z Ľubele, Liptovských Kľačian, Dúbravy a Vlách. Žiaci v tento deň nešli do školy a vymenili školské aktovky za odpadové vrecia a rukavice. Zostávali vo svojej obci, aby ju pomohli vyčistiť od odpadkov, ktoré jednak uberajú obci na kráse, ale zároveň ju znečisťujú. Upratovali a čistili verejné priestory, autobusové zastávky, zbierali a triedili odpad, ktorý nachádzali vyhodený pre ceste a v trávnych plochách.

Všetci zúčastnení žiaci od vedením pedagógov nadšené pristúpili k tejto aktivite, a tým všetci prispeli k zlepšeniu kvality nášho životného prostredia.

Jarná brigáda

V sobotu 22. apríla 2023 Rada rodičov pri ZŠ s MŠ Ľubeľa v spolupráci so školou zorganizovala jarnú brigádu v areáli školy. Počasie už od rána bolo priaznivé a mohli sme sa pustiť do úpravy školského dvora.

Aj keď účasť tých, ktorí prišli pomôcť nebola vysoká, napriek tomu sa podarilo urobiť kus práce ... po zime

pohrabať lístie, konáriky, opáliť niektoré kríky a stromy, natrieť hracie prvky a stĺpiky v pergole, ...

ĎAKUJEME všetkým zúčastneným za úpravu školského areálu, čím sme pripravili pre žiakov priaznivé a bezpečné prostredie na realizáciu outdoorového vyučovania a mimoškolskej činnosti.

Určite podobnú aktivitu pripravíme aj niekedy v budúcnosti a veríme, že sa k nám pridajú ďalší pomocníci, ktorým záleží, aby ich deti trávili čas v škole v peknom prostredí.

Slávik Slovenska 2023

Dňa 26. 4. 2023 sa v škole konal 31. ročník spevackej súťaže v interpretácii ľudových piesní s názvom SLÁVIK SLOVENSKA 2023. Po súťaži v triednych kolách postúpili úspešní speváci do školského kola, v ktorom zvíťazila žiačka Emka Hanzeliová z 2. B a postúpila do okresného kola v Liptovskom Mikuláši.

Naši žiaci nás reprezentovali na schôdzi Únie žien Slovenska v Ľubeli

Druhú májovú nedeľu spríjemnili mamičkám naši žiaci. Karolína Glončáková a Victoria Škvarka oživila večer poéziou, Ema Brezňanová, Lenka Adamčiaková, Zuzana Budveselová a Kristína Ošková predviedli moderný tanec, o hudobnú zložku sa postarala Ema Jurščáková a Ema Hanzeliová. Gréta Hromadová v sprievode svojho otca s kapelou boli spestrením schôdze ku Dňu matiek. Deti materskej škôlky predviedli tanečno-recitačné pásmo. Poďakovanie za prípravu a organizáciu

detí petrí pani učiteľke Martine Hošalovej, Kristíne Jurščáковой a Petre Kacerovej.

Za umením do Žiliny

„Láska k divadlu začína tým, že do neho prideme včas.“ / Miroslav Horníček/. V piatok 12. mája 2023 sa žiaci 5. až 9. ročníka riadili uvedenými slovami. Príchod vlaku do Žiliny bol naozaj načas. Začiatok predstavenia Dejiny Európy žiaci stihli presne. Užili si zaujímavé, moderné spracovanie dejín od praveku, cez stredovek, novovek až po súčasnosť. Pútavé rozprávania bolo pretkané množstvom svetelných a zvukových efektov. Do deja zasahovali okrem hercov i bábk. Scéna bola netradične šikmá plocha. Žiaci si mohli vychutnať pravý umelecký zážitok v skutočnom divadle, potvrdiť už

získané vedomosti o divadelnej hre a začať budovať vzťah k divadlu.

Po stopách histórie mesta Liptovský Mikuláš

V mesiacoch máj a jún sa žiaci 5.A, 6.A a 8.A snažili spoznávať históriu Liptovského Mikuláša trochu inak ako z učebnice. Navštívili Múzeum Janka Kráľa, kde si najprv pripomenuli Jánošíka. Dozvedeli sa o ňom známe i menej známe fakty, zistili, kde bol väznený, kde ho mučili a napokon popravili. Jánošíkovskú tradíciu zapájali do svojich prác aj romantickí básnici sústredení okolo Štúra, ku ktorým patrili aj, rodák z Liptovského Mikuláša, Janko Kráľ. Preto sa ďalej lektorka venovala Jankovi Kráľovi, predstavila veľmi podrobne rodokmeň básnika, uviedla množstvo zaujímavostí z jeho života, ukázala dom na námestí, kde rodina Janka Kráľa žila. Deti mali možnosť na vlastné oči vidieť a aj vyskúšať dereš, škripec, písací stroj, rukopisy Janka Kráľa, súdnu sieň a iné. Deň v múzeu bol atraktívny nielen svojím obsahom, ale aj zážitkom zo spoločnej akcie triedy.

Rázusovie Vrbica

Aj v školskom roku 2022/2023 našu školu reprezentovali žiačky Veronika Kubová /6. ročník/ a Veronika Neyová /5. ročník/ v súťaži Rázusovie Vrbica.

Žiačky svojím výberom i prezentáciou získali ocenenie za pozoruhodný prednes.

Najväčší úspech si priniesla Laura Dišková /6. ročník/ v literárnej časti /vlastná tvorba/, pretože bola ocenená ako jedna z troch víťazov v kategórii poézia.

Deň včiel

Dňa 20.5. si pripomíname svetový deň včiel a pripomenuli sme si ho i v našom ŠKD. Zaujímavou prezentáciou, ktorú nám pripravila p. učiteľka Erika Miklášová, a názornou ukážkou pomocou demonštračného úľu, kde deti mohli pozorovať živé včely, sme sa dozvede-

li veľa zaujímavostí z ich života. Záver prednášky bol spojený s ochutnávkou sladkého medu, ktorý deťom veľmi chutil.

KUUL – prezentácia života našich lesov a hôr

Tomáš Kučera jedno dopoludnie preniesol divokosť našich slovenských hôr až ku nám do školy. Svoju prezentáciou veľmi žiakov zaujal a popritom im poskytol množstvo informácií o medveďoch, jeleňoch, srnách, ... naučil ich rozoznávať hlasové prejavy zvierat, vnímať zvuky prírody a porozprával príbehy z vlastnej skúsenosti, ktoré boli zaujímavé a divoké.

Osveta prírody a života v nej, hlavne u detí, je veľmi dôležitá a o to viac, keď vieme, v akej rýchlej a digitálnej dobe dnes žijeme.

Srdečne ďakujem za celoročnú pomoc a spoluprácu všetkým, ktorí nám svojou pomocou a ochotou prispeli k dobrému a plynulému chodu školy počas tohto školského roka.

Veľké poďakovanie patrí Rade rodičov za finančnú ale i morálnu podporu, obci ako zriaďovateľovi školy.

Chcem vysloviť poďakovanie aj Vám milí rodičia, že ste boli trpezliví, ústretoví a mali záujem o spoluprácu. Veľmi si ceníme komunikáciu s Vami a ochotu pomôcť.

Mgr. Iveta Kališová, riaditeľka školy

UČIŤ SA, ALE ČO POTOM?

Osloviť čitateľov s otázkou, na ktorú, samozrejme, pri tejto forme výmeny informácií nedostaneme odpoveď, je pre nás zbytočné, pretože nedokážeme otvoriť obojsmerný kanál pre vzájomnú komunikáciu. Napriek tomu každý z nás najmenej raz v živote hľadal odpoveď na otázku, kam nasmerovať svoje kroky, keď poslednýkrát prekročil prah základnej školy. Pokračovať v štúdiu s perspektívou ďalšieho vzdelávania tak, aby bolo možné vo finále formálneho vzdelávania absolvovať vysokú školu, alebo sa skôr orientovať na praktické v minulosti učňovské resp. stredoškolské odbory?

Jedným z hlavných faktorov pre rozhodovanie bola a je schopnosť objektívnej sebareflexie. Má však pätnásť či šesťnásťročné stále dieťa dostatok vedomostí, poznatkov a skúseností, aby dokázalo kriticky zhodnotiť svoj osobnostný potenciál a podľa toho si stanoviť priority adekvátne jeho schopnostiam a možnostiam?

Nikto z nás, kto si dokázal priznať, že jeho predstava o fungovaní sveta dospelých mu v tomto veku bola, až na niektoré vzťahy medzi rozdielnymi pohlaviami, takmer úplne neznámou krajinou, nemusí hneď prepadnúť pocitu menejcennosti. Jednoducho len ste sa zaradili do skupiny asi 80 % tínedžerov, ktorí hlbšie neanalyzujú a rozhodujú sa len na základe toho, čo je pre nich v danom čase lukratívnejšie. Alternatívy sú obyčajne dve – prvá čo najskôr sa zapojiť do pracovného procesu a stať sa finančne nezávislým, alebo druhá ešte nejaký čas študovať, ale tým obmedzovať svoju osobnú spotrebu počas vysokoškolského štúdia,

no so sľubovanou perspektívou vyšších príjmov v budúcnosti. Logicky by to malo tiež znamenať, že práve vďaka vyššiemu vzdelaniu by ste sa mali po absolvovaní vysokej školy dostať v hmotnom zabezpečení rýchlejšie na úroveň už skôr zarábajúcich vrstovníkov.

Toto presvedčenie v nás starších upevňovali vtedajšie zásady a princípy spoločenského života, školského vzdelávania a výchovy, ale aj preferencie významu vzdelania či hrdosti na zvládnutie remesla v chápaní a požiadavkách samotných rodičov. Aj keď veľakrát presvedčení o opaku, no nezabudli denne pripomínať „uč sa, budeš sa mať lepšie“. Starí rodičia ešte zvykli pridať niečo v zmysle „...keď budeš školovaný, bude z Teba pán!“

Možno tento generačný odkaz až geneticky zakódovaný v každom z nás, ako jedno z príkázaní výchovy dieťaťa, pokladať za trvale platný? Garantuje vyššie vzdelanie aj vyššie ohodnotenie za vykonanú prácu a je vzdelanie skutočnou alebo len proklamovanou prioritou súčasnej spoločnosti?

Aby sme mohli argumentovať dôraznejšie ako len na základe nášho subjektívneho hodnotenia či názoru, pomôžeme si pri odpovedi na predchádzajúce otázky oficiálnymi štatistickými údajmi.

Výstupy z uvedeného porovnania počtu absolventov sú jednoznačné a matematicky nespochybniteľné. V roku 1989 bol pomer medzi žiakmi, ktorí ukončili základnú školskú dochádzku ku absolventom vysokých škôl cca 1:10, čo možno potvrdiť aj v roku 1993. Len za niečo viac ako tridsať rokov sa situácia radikálne zmenila. V roku 2021 bol už tento pomer približne 6: 10 (presne 6,49: 10). Na 10 končiacich žiakov pripadalo 6 absolventov vysokých škôl a univerzít.

Paradoxné je, že pri kontinuálne klesajúcej natalite (pôrodnosti) v predchádzajúcich troch dekádach, počet absolventov vysokých škôl v roku 2021 bol trojnásobne vyšší v porovnaní s rokom 1989. Rovnako zaujímavé je, že aj vplyvom klesajúcej natality klesol počet žiakov končiacich základné školy v roku 2021 na polovicu z počtu detí tejto kategórie z roku 1989.

Dôsledkom tohto vývoja je súčasný stav, keď na trhu práce je enormný nedostatok zamestnancov vo výrobe, čo sa týka všetkých hospodárskych odvetví v Slovenskej republike. Podľa proklamácií politikov a niektorých sociológov pozitívom tohto vývoja je vyššia miera vzdelanosti spoločnosti ako celku.

Proti základným definíciám fungovania liberálneho trhu je to, že ako aj v iných, na produkciu zameraných hospodárskych procesoch, trh nereaguje vždy podľa očakávaní, ale protichodne oproti požadovanému smerovaniu. Ak má platiť pravidlo o samoregulačnej funkcii trhu, tak by už po jednom, v krajnom prípade dvoch či troch rokoch, keď sa ukázalo, že je previs ponuky absolventov vysokých škôl, oproti možnosti ich uplatnenia na trhu práce, mal poklesnúť záujem o vysokoškolské štúdium, a väčšina žiakov po ukončení základnej školy a absolventi stredných škôl mali preferovať odborné vzdelanie orientované na rôzne remeselné zručnosti alebo iné zamestnanecké pozície, na ktoré nie je potrebný diplom o absolvovaní vysokej školy. To by malo byť jednoznačne podporené jednou z mála funkčných zákonitostí trhu, a to stavom, keď tam, kde je vysoká ponuka, klesajú ceny a naopak zvýšený dopyt iniciuje rast ceny. Presne takto reagoval aj trh práce. Mzdy vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov sa prepadli pod úroveň niektorých povolání, na výkon ktorých postačuje základná či stredná škola. Pri zvlášť nedostatkových remeslách odmeňovanie ich vykonávateľov je aj niekoľkonásobne vyššie oproti tým, ktorí skončili univerzitu alebo inú vysokú školu. Uvedené skutočnosti plne korešpondujú s teóriou o zásadách a princípoch trhovej ekonomiky a spoločnosti fungujúcej na jej základoch.

Zlyhaním trhu je skutočnosť, že napriek uvedeným anomáliám v odmeňovaní nedošlo k zásadnému poklesu záujmu o vysokoškolské štúdium a naopak vyššiemu záujmu o vyučenie sa v odboroch s neporovnateľne vyšším odmeňovaním za prácu, ako je to v súčasnosti v kategórii zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním. Samozrejme s výnimkou manažérov vyšších úrovní riadenia firiem a iných hospodárskych subjektov.

Jednou z príčin tohto vývoja je aj výchova a s ňou spojený rebríček hodnôt. Na rozdiel od minulosti, keď sa až priveľmi zdôrazňovala významnosť a dôležitosť niektorých povolání (zvlášť robotníckych), v súčasnosti sa spoločnosť k výkonu zamestnaní založených na manuálnej práci stavia prinajmenšom rezervovane. Formálne sa sporadicky naznačí nedostatok zamestnancov na pozíciách operátorov výroby či nedostatok zamestnancov v poľnohospodárskej prvovýrobe, ale spravidla je to na túto tému všetko. Vývoj sa ponecháva na neviditeľnú a evidentne aj chromú ruku trhu.

Mladí ľudia sa oprávnenne správajú tiež trhovo. Prečo manuálne pracovať ako zamestnanec, ak sú aj iné spôsoby ako sa hmotne zabezpečiť. Zvlášť v podmienkach, keď zdroj príjmov začína kompetentných zaujímať, až keď vznikne podozrenie z kriminálnej činnosti či iných spoločensky nežiaducich aktivít. Tí spoločensky serióznejší volia tiež alternatívu bez nutnosti manuálnej práce – vysokoškolský diplom. Ten im zatiaľ garantuje určitý vyšší status v spoločnosti a niektorých jednotlivcov to motivuje viac ako výška mzdy.

Ak stále máte doma niekoho, kto sa mutujúcim hlasom pýta „a čo ďalej“ resp. nevie, ako naložiť s nádejou navonok deklarovanou zelenou stužkou na goliéri, pokúste sa s ním porozprávať o životných hodnotách a očakávaniach. Je to potrebné nielen pre pochopenie zámerov a záujmov rodičov na jednej strane, ale tiež možnosť, ako dieťaťu pomôcť informáciami, ktorými vzhľadom na vek ešte nemusí disponovať.

-sm-

Tabuľka 1 **Počet absolventov škôl v Slovenskej republike podľa úrovne vzdelávania**

Typ školy / Rok	1989	1993	2021
Základné školy	89 387	93 869	46 310
Stredné školy (vrátane gymnázií a konzervatórií)	*	*	45 797
Vysoké školy	9 517	9 554	30 073

* Údaje dostupné až od roku 1996 (zdroj: autor s využitím údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky)

NÁŠ LIPTOV – ZAUJÍMAVÝ A KRÁSNY

Partizánska Ľupča a okolie

V predchádzajúcom čísle Ľubelských novín sme čitateľom v tejto rubrike sľúbili, že okrem popisu turistickej trasy vedúcej z Partizánskej Ľupče na Chabenec a ďalej do Demänovskej doliny im sprostredkujeme, veríme aj niekoľko menej známych historických, kultúrnych a iných zaujímavostí, kvôli ktorým sa oplatí zabúdiť do chotára tejto takmer susednej obce.

Podľa niektorých historických prameňov Ľupča vo forme nejakého skromného osídlenia existovala v lokalite dnes známej ako Biela Ľupča už v čase tatárskych nájazdov a pretože najazdníci ničili a vraždili všetko, čo bolo na trase ich presunu, naši predkovia sa usídlili ďalej od známej obchodnej a vojenskej cesty.

Už preukázaná historická skutočnosť je, že Ľupču založili v 13. storočí nemeckí kolonisti, ktorí naďalej udržiavali kontakty so svojou starou vlasťou, preto sa tu vytvorili vhodné podmienky pre náboženskú reformáciu podľa učenia M. Luthera. Saských kolonistov prišlo do Ľupče len 14 či 16, no napriek tomu mali spočiatku vedúce postavenie v mestskej rade. Možno preto v prvých listinných záznamoch názov súčasnej obce bol uvádzaný ako: Ľupča v Liptove (villa Lypche, Lips in Liptouia), od roku 1390 do roku 1946 zmenený na Nemeckú Ľupču (Deutsche Lipsche).

Prvá písomná zmienka o Ľupči je z roku 1252 v rámci vymedzenia majetku Sliačov, ktorý kráľ Belo IV. daroval kláštoru premonštrátov v Turci. V druhej polovici 13. storočia sa v Ľupči so súhlasom panovníka usadzovali nemeckí osadníci, ktorých sem prilákali bohaté ložiská zlata a striebra. Tie sa nachádzali v hornej časti Ľupčianskej doliny v lokalite neskôr pomenovanej a dodnes známej ako Magurka.

Uhorský kráľ Štefan V. listinou z 24. júna 1270 schválil konanie trhu v Ľupči, keď potvrdil výsady Bela IV. dané rodiacemu sa mestu. Podľa historických záznamov sa tu trh v priebehu 14.–16. storočia konal pravidelne každú sobotu.

Podľa starého rukopisu Diarium Puchalianum už v roku 1525 boli obyvatelia Nemeckej Ľupče luteráni a v obidvoch mestských chrámoch, malom špitálskom pri cmenteri /kostôlok/ a veľkom sv. Matúša na námestí, sa Večera Pánova prisluhovala pod „obojom“. Od 16. storočia v Ľupči pôsobila významná evanjelická latinská škola. Rovnako ako aj celé vtedajšie Uhorsko, aj Nemec-

**Historická fotografia centra
Nemeckej (Partizánskej) Ľupče**

(zdroj: Oficiálna stránka obce Partizánska Ľupča)

kú Ľupču postihla násilná rekatolizácia. Obyvatelia pod hrozbou smrti museli násilne konvertovať do katolíckej cirkvi.

Evanjelický a. v. cirkevný zbor sa obnovil po tolerančnom patente vydaným cisárom Jozefom II. v roku 1782 a hneď na jar v roku 1783 za účinkovania kňaza Pavla Šramku sa veriaci pustili do stavby dreveného kostola, ktorý bol za neuveriteľných 5 mesiacov dokončený a na sviatok evanjelistu sv. Matúša 21. septembra 1783 posvätený. Murárske práce na stavbe viedol Ján Habovský, murársky majster z Oravskej stolice. V roku 1856 bol chrám zrekonštruovaný po veľkom poškodení požiarom mesta 28. apríla 1856. Nielen v súčasnosti, ale aj v minulosti sa obyvatelia obce vyznačovali vysokou náboženskou toleranciou, aj keď určitá nevraživosť či ojedinelé náboženské excesy nemožno vylúčiť, dôkazom usporiadaného spolunažívania sú aj dejiny rímskokatolíckej náboženskej skupiny obyvateľov obce a ich farnosti.

Podľa oficiálnych údajov Ľupčianska rímskokatolícka farnosť jestvovala už v roku 1294. Ako prvý Ľupčiansky farár sa v listinách z rokov 1294 a 1297 spomína Šalamún.

Rímskokatolícky kostol sv. Matúša v Partizánskej Ľupči bol postavený v starorománskom slohu v polovici 13. storočia. Pôvodne bol zasvätený svätému Stanislavovi podľa dátumu konania výročných trhov v obci, ale v 16. storočí získal za patróna sv. Matúša. Postavili

ho nemeckí prisťahovalci, čo nasvedčuje tomu, že niektoré následné vlny nemeckého osídľovania boli tvorené aj neluteranskými veriacimi. Kostol je dominantou obce Partizánska Ľupča a jeho veža s výškou 62 metrov je najvyššou v Liptove. Aj vďaka zďaleka viditeľnej originalite stavebného vyhotovenia veže patrí kostol medzi najkrajšie sakrálne stavby nielen v regióne, ale aj v rámci Slovenska. Kostol bol postavený okolo roku 1290 a veža okolo roku 1550.

Dodnes sa zachovala hlásnikova izbička. Hlásnik býval vo veži a z úzkeho balkóna, ktorý vedie po celom obvode veže, vyhlasoval každé nebezpečenstvo, ktoré hrozilo obyvateľom mestečka.

Súčasťou obce je bývalá banícka osada Magurka, ležiaca v nadmorskej výške 1080 m. Nachádza sa v krásnom prírodnom prostredí Nízkych Tatier v závere Ľupčianskej doliny pod vrcholmi Latiborskej hole (1 648 m.n.m.), Ďurkovej (1 749 m.n.m.) a Chabencom (1 955 m.n.m.).

Magurka bola založená už v 14. storočí v rámci baníckeho podnikania v jej okolí. Ťažbu zlata možno prvýkrát datovať pravdepodobne do roku 1250. Neskôr bola Magurka vlastníctvom obce a jednotlivcov, lenže vydolované zlato sa muselo odovzdávať do cisárskej pokladne. Za vlády Márie Terézie prešlo dolovanie zlata do rúk štátu. Nemeckej Ľupči zostali vo vlastníctve tri štôlne. V roku 1835 sa otvorili nové šachty – Ritterstein a Kilian, v roku 1848 štôlna Ruseger. Zlato sa dolovalo primitívnym postupom, tvorili ho vodné stupne a ručné vymývanie, neskôr vymývanie strojné. V roku 1860 sa pri baniach začali stavať domy a v roku 1888 na Magurke pracovalo 250 baníkov. V tom istom roku objavili na Magurke antimón. Ročne sa tu vyťažilo 10–11 kg zlata, také isté množstvo striebra a 3000–4000 m³ antimónu. Najdlhšia bola trojkilometrová šachta Kilian, šachta Ruseger merala 1600 m, Ritterstein 1400 m. Ostatné boli kratšie. Ťažba a úprava rudy boli oveľa nákladnejšie ako samotné zhodnotenie produktov z ťažby. To bolo príčinou, prečo bola v roku 1923 ťažba definitívne ukončená.

V úplnom závere pravej vetvy doliny v relatívne plytkej kotline v nadmorskej výške 970 metrov leží Detská ozdravovňa Železnô. Nachádza sa tu alkalicko-zemito-železitá kyselka s liečivými účinkami. Podporuje trávenie a používa sa pri poruchách zažívacieho ústrojenstva. P. O. Hviezdoslav napísal v Železnom časti Hájkovej ženy a často tu hrával aj slávny cigánsky primáš Jozef Piťo. Neskôr sa v Železnom vybudovalo preventorium TBC pre školskú mládež, jediné svojho druhu u nás. O výstavbu Železného sa najviac zaslúžil MUDr. Ivan Stodola, známy vedec a spisovateľ.

Z prírodných zaujímavostí je dôležité spomenúť, že za samotnými humnami južne od obce sa nachádza

jeden z rozložitých masívov severného predhoria nízkotatranského hrebeňa, ktorému dominuje Vrch Ľupčianska Magura s výškou 1 316 m.n.m. Na severozápad od tohto najvyššieho bodu spomenutého masívu sa až takmer k obci tiahne len miestami vo vrcholovej časti zalesnený hrebeň, ktorý formuje východné úbočia Ľupčianskej doliny. Tieto bývalé Ľupčianske lúky a pasienky majú svoju dnes už turisticky atraktívnu dominantu s miestnym názvom Predná Magura (1 196 m.n.m). Na rozdiel od zalesneného vrcholu Ľupčianskej Magury neposkytuje len obmedzený výhľad na juhozápad, ako tento najvyšší bod, ale návštevníkovi ponúka otvorenú panorámu Liptova len čiastočne limitovanú vrchmi nachádzajúcimi sa juhovýchodne od tejto kóty.

Práve s týmto miestom sa spája aj nie tak dávna tragická udalosť z 5. 8. 1947. Aj keď od skončenia 2. svetovej vojny uplynuli do toho augustového dňa už viac ako dva roky, v strednej Európe sa ešte, aj keď len sporadicky, strieľalo a vraždilo.

Na území súčasnej Ukrajiny a juhovýchodného Poľska prebiehali stále intenzívnejšie vojenské a policajné operácie proti bandám, ktoré zostali na uvedených územiach ako relikty bývalých pravidelných fašistických oddielov kolaborujúcich a slúžiacich počas vojny nacistickému Nemecku. Sadizmus ich príslušníkov pri presadzovaní ideológie rasovej a sociálnej nadradenosti prekonával pri očiste územia od nežiaducich živlov Židov, Cigánov, Poliakov, komunistov a iných príslušníkov opozície aj besnenie príslušníkov wehrmachtu, či hitlerovských jednotiek SS. Vrahov, ktorí počas vojny nie na fronte, ale v tyle postupujúcich nemeckých spojencov zavraždili státisíce civilistov či vojnových zajatcov nečakalo v prípade, že padnú do rúk poľskej či sovietskej armády alebo jednotkám bezpečnosti žiadne zaobchádzanie v rukavičkách.

Pamätná tabuľa padlým ašpirantom Československej armády na Prednej Magure foto: autor

Výhľad z Prednej Magury na Liptov

foto: autor

Preto sa už dva roky v skupinách od niekoľkých jednotlivcov až po viac ako stočlenné bojové skupiny pokúšali prebiť cez územie Československej republiky najkratšou cestou na územie pod kontrolou západných spojencov napr. do Rakúska. V tom čase už Československá republika hromadne demobilizovala väčšinu skúsených frontových bojovníkov. Z dôvodu nedostatku vojakov v útvaroch na posilnenie útvarov ministerstva vnútra zasahujúcich proti bandám, ktoré sa väčšinou hrdo hlásili k ich bývalému hlavnému veliteľovi na Ukrajine Stefanovi Banderovi (preto dostali v Československu ľudové pomenovanie banderovci), vyčlenila československá armáda len redukované počty osôb cca 1 600 príslušníkov.

Proti jednej z banderovských bánd pod velením Vladimíra Szczygielského alias Burlaka, ktorá sa od jarných mesiacov 1947 roka prebýjala z východného Slovenska, bola v priestore Liptova nasadená jednotka v sile práporu s krycím názvom RYS. Tvorená bola veliacimi dôstojníkmi a jej mužstvo tvorili poddôstojníci aspiranti (absolventi vojenských škôl). Počas svojho postupu Slovenskom sa asi 90-členná skupina pod velením Burlaka, po častých prestrelkách s nasadenými československými jednotkami, dňa 5. 8. 1947 dostala až na Kľačiansku Maguru. Dopoludnia sa pri horárni Na vrškoch pokúsila prekročiť Ľupčiansku dolinu, no v prestrelke bola odrazená a vrátila sa na hrebeň v priestore Prednej Magury, kde na kraji lesa odpočívala. Keďže jej výskyt v lokalite bol prezradený, veliteľstvo práporu vyslalo na hrebeň prieskum v sile čaty. Kvôli akútnemu nedostatku dôstojníkov čate v počte 18 mužov velil čat. ašp. Alojz(s)? Rambousek. Zvyšok čaty bol rovnako tvorený poddôstojníkmi aspirantmi. Čata opustila základňu v Partizánskej Ľupči na základe rozkazu veliteľa práporu RYS pplk. pech. Edmunda Meixnera niekedy po 15,00 hod. uvedeného dňa.

Táto prieskumná skupina už nad obcou bola spozorovaná banderovcami z Prednej Magury. Tí mali dostatok času pripraviť sa na príchod československých vojakov, ktorí boli presvedčení, že Burlak so svojou skupinou po neúspešnom prechode Ľupčianky sa pokúsi prebiť v inom sektore. Keď sa okolo 18,00 hod. prieskum do-

stal až na rovinku pred posledným prudkým stúpaním na Prednú Maguru, kde sa v súčasnosti nachádza turistický prístrešok a kríž, banderovci ich napadli palbou dvoch guľometov a potom zaútočili časťou síl asi 20 až 30 mužov. Na mieste zostali mŕtvi a ranení, zvyšok čaty sa rozprchol po lese a vo večerných hodinách sa väčšina príslušníkov prieskumu vrátila do Partizánskej Ľupče. Až ráno, keď hneď po podvečernom boji troch ranených ošetrili samotní banderovci a časť čaty sa nevrátila, bola do priestoru boja vyslaná záchranná skupina, ktorá zachránila dvoch z troch ranených. Pre raneného slob. ašp. Miloša Neumanna a pri prvom strete smrteľne ranených des. ašp. Jindřicha Vrbu, des. ašp. Miroslava Koreša, des. ašp. Jozefa Hakla, slob. ašp. Jozefa Šikulu a slob. ašp. Vladimíra Padácha prišla už pomoc neskoro.

Večer asi hodinu po boji skupina Burlak opustila miesto stretu s československými aspirantmi. Na hrebeni urobila okruh pre zmätenie prípadných prenasledovateľov najskôr smerom na západ, až sa v závere lúky stočili na sever. V priebehu noci postupovali údolím Malatínskeho potoka na breh Váhu, aby ho v noci prebrodili v katastri obce Liptovský Michal. Ďalšiu noc prespali v lese západne od obce Lúčky.

V nasledujúcich dňoch počas postupu horstvom Malej Fatry Burlak sotňu rozdelil na skupiny po asi šesť až desať mužov. Väčšina z nich potom padla v prestrelkách, časť sa vzdala československým jednotkám, no rozhodnutie rozdeliť veľký celok na skupiny bol pre banditov v ojedinelých prípadoch šťastným rozhodnutím, pretože niekoľkí jednotlivci sa dostali do amerických internačných táborov na území Nemecka a Rakúska. Napriek preukázaným vraždám zo strany sovietskych, poľských a československých štátnych orgánov a žiadostiam ich justičných orgánov nebol ani jeden z banditov americkou stranou vydaný na stíhanie do štátov, kde sa zločinov dopustili.

Štáb skupiny vedený Burlakom a ďalšími štyrmi osobami sa vzdal československým jednotkám pri osade Jánošíkovo v Strečnianskej tiesňave dňa 3. 9. 1947.

Vážení čitatelia, keď si možno aj na základe tohto článku na Prednej Magure vychutnáte výhľad na náš naozaj čarokrásny Liptov nezabudnite prosím len tak, ako je to zvykom všade vo svete kde si vážia obetí, vďaka ktorým je možné žiť aj tak, že ste sa práve Vy na toto miesto dostali v mieri a pokoji bez toho aby Váš život niekto ohrozoval zbraňou, položiť kytičku k pomníčku padlých, či venovať modlitbu pri dominantnom kríži alebo sa len tak zamyslieť nad zmarenými životmi a tým prejaviť svoju vďaku.

-sm-

ENVIROOKIENKO: UHLÍKOVÁ STOPA

Správny gazda udržuje a zvelaďuje svoj majetok, pretože vie, že jeho bytím život rodu a celkovo na planéte nekončí. Uvedomuje si skutočnosť, že generácie potomkov budú práve na základe jeho snaženia viac alebo menej úspešné. Preto asi nikoho nie je potrebné presviedčať o zodpovednom gazdovaní na oveľa väčšom dvore, ako je v plošných jednotkách evidovaný katastrálnym úradom na naše meno. Populácia tejto planéty, ľudstvo ako celok sme v prenesenom význame tým gazdom na dvore a pozemkoch s názvom planéta Zem.

Názory na to ako gazdujeme sa rôznia podľa toho, kto sa ku problému vyjadruje. Aj Vaše nakladanie s majetkom je susedmi a širším okolím hodnotené v závislosti od toho, akú úroveň a kvalitu vzájomných vzťahov ste si s nimi za určité obdobie vybudovali. To isté platí aj pre hodnotenie toho, ako hospodárime s našou planétou. Niektorí sú presvedčení, že zo zdedeného majetku len ťažíme a všetok odpad z nadmerného konzumu hromadíme na dvore. Iní tvrdia, že nás poznajú ako zodpovedných majiteľov a napriek niektorým drobným rekonštrukciám, ktoré sú pri správe nehnuteľnosti vždy potrebné, nevidia dôvod na obmedzenie práv pri nakladaní s majetkom.

Devastačné alebo udržateľné pôsobenie človeka na prírodné prostredie je predmetom laických aj vedeckých hodnotení minimálne niekoľko desaťročí, čo súvisí nielen s klimatickými zmenami na zemi, ale aj s rozvojom prírodných vied, a tým vedomostí a poznatkov o fungovaní prírodných procesov.

Zvýšený záujem vedcov, ale aj laickej verejnosti o environmentálnu problematiku inicioval potrebu vylúčiť alebo potvrdiť zásadný vplyv pôsobenia človeka na životné prostredie na základe merateľných ukazovateľov. Uhlíková stopa je jeden z nástrojov, pomocou ktorého je možné číselne vyjadriť zmeny v životnom prostredí spôsobené ľudskou aktivitou.

Jedna z definícií uhlíkovej stopy ju prezentuje ako sumu vypúšťaných skleníkových plynov vyjadrená v ekvivalentoch CO₂, pričom sa neberie do úvahy len samotná hmotnosť uhlíka, ale aj vznikajúceho oxidu uhličitého a iných plynov, ako sú metán, oxid uhličitý a podobne. Pri skúmaní pôsobenia uhlíkovej stopy možno zamerať pozornosť na jej sledovanie vo vzťahu ku konaniu a správaniu jednotlivca, parametrov výroby a negatívnych externalít vo vzťahu k životnému prostrediu spôsobených konkrétnou aktivitou.

Pri danej aktivite hovoríme o priamej uhlíkovej stopy a ak sledujeme zaťaženie životného prostredia počas celého životného cyklu výrobku, je to tzv. nepriama uhlíková stopa. Z ľudských aktivít najvyššie hodnoty nadobúda uhlíková stopa v súvislosti s výrobou tepla a energie, poľnohospodárstvo, lesníctvo a iné využívanie pôdy, priemysel, doprava, ale aj také procesy ako príprava jedla a stravovanie.

Podľa údajov Eurostatu priemerná úroveň uhlíkovej stopy na osobu bola v roku 2018 v Európe cca 7 ton emisií spojených s uspokojovaním jeho životných a materiálnych potrieb. Z celosvetového hľadiska je priemer o niečo nižší niekde na úrovni 4 ton na osobu. Ak sa v horizonte do roku 2050 chceme vyhnúť predpokladanému rastu teploty o 2° C, musíme podľa vykonaných vedeckých štúdií znížiť túto úroveň produkcie skleníkových plynov na 2 tony na osobu.

Pre dosiahnutie tohto cieľa si Európska únia (EÚ) vytýčila celkom ambiciózný plán s piatimi identifikovanými oblasťami, s ktorými by sa obyvatelia únie pri znižovaní svojho podielu na uhlíkovej stopy mali stotožniť:

- na úseku dopravy preferovať elektromobily a minimalizovať krátkodobé výlety využitím leteckej dopravy,
- zmeniť stravovacie návyky s uprednostnením spotreby regionálnych potravín,
- ekologické vykurovanie domácnosti a znižovanie spotreby vody,
- recyklácia odevov a šetrné spôsoby ich údržby,
- obmedziť spotrebu potravín, zvlášť z dovozu.

Ak pri tom zohľadníme skutočnosť, že štáty EÚ sa na vzniku globálnej uhlíkovej stopy podieľajú len 8 % a pre svoj cieľ so znížením emisií v stanovenom čase nenájdú ďalších podporovateľov, nemusí byť splnenie tohto zámeru reálne.

Kritickým miestom tejto ambície je tiež fakt, že sa zameriava na opatrenia na úrovni jednotlivcov, ale abstrahuje od opatrení zameraných na limitovanie emisií zo strany nadnárodných spoločností a všeobecne hospodárskych aktivít výrobcov a obchodníkov tzv. veľkého biznisu.

Viac či menej direktívnymi zásahmi do obchodnej výmeny je občan postupne smerovaný k využívaniu ekologicky prijateľnejších prostriedkov dopravy, zdrojov energie či nakladania s materiálom vo vzťahu k tým, ktorí majú kľúčový podiel na objeme globálnej uhlíkovej

vej stopy, sú politické a hospodárske nástroje kvalitatívne menej dôrazné a aj menej početné.

Len ťažko sa môže občan stotožniť s odporúčaním, že si má kúpiť v záujme znižovania uhlíkovej stopy o tretinu drahší elektromobil, ako je cena vozidiel na klasické fosílné palivá, keď sa v rámci planéty vo vzduchu súčasne vyskytuje 200 000 lietadiel. Pričom len jeden let z Viedne do austrálskeho Sydney vyprodukuje uhlíkovú stopu 6 ton na jedného pasažiera.

Nie je jednoduché mu vysvetliť, že má svoju domácnosť vykurovať nie neekologickým drevom či uhlím, ale ekologickým plynom dovezeným cez oceán, ak jeho cena je niekoľkonásobne vyššia ako týchto palív, a uvedomuje si, akú uhlíkovú stopu musel tento plyn zanechať pri jeho transporte loďou a jeho opätovným splynovaním z kvapalnej formy v európskych prístavoch.

Zlé až hlúpe politické rozhodnutia sú ďalším faktorom, ktorý doslova núti obyvateľov správať sa v rozpore s týmito vznešenými environmentálnymi cieľmi. Ak pod vplyvom politických rozhodnutí a neodborného riadenia energetiky v európskych podmienkach dôjde k niekoľkonásobnému zvýšeniu cien palív na vykurovanie, je prirodzené, že majoritná časť obyvateľstva bude spaľovať nielen klasické fosílné palivá, ale aj rôzne druhy cenovo dostupných horľavých odpadov.

Ak má vedenie EÚ a jednotlivých štátov skutočnú am-

bíciu znížiť úroveň objemu produkovaných emisií, sú povinní nielen vyžadovať plnenie noriem, ktoré stanovili pre splnenie cieľa, ale zároveň sú povinní vytvárať priaznivé a motivujúce podmienky na jeho dosiahnutie.

Je nereálne znížiť uhlíkovú stopu v doprave, keď v záujme fungovania výroby v trhovej ekonomike sú všetky zásobovacie procesy nastavené na systémoch typu Just-in-Time. To prakticky znamená vylúčenie presunu surovín a produkcie po ekologickej železnici (uhlíková stopa v rámci dopravy 0,6%) a presun do cestnej kamiónovej dopravy (uhlíková stopa v rámci dopravy 70%).

Ako znížiť uhlíkovú stopu pri produkcii potravín a stravovaní, keď na ornú pôdu sa ako na bežný tovar sústredili developerské spoločnosti a slúži na všetko iné, len nie na svoj primárny účel – rastlinnú výrobu a chov hospodárskych zvierat.

Uvedené graduje faktom, že Slovensko musí ročne importovať takmer 80 % svojej spotreby potravín, čo sú opäť ďalšie faktory iniciujúce zvyšovanie frekvencie a objemu cestnej dopravy. Preto bez zásadných systémových zmien hospodárskych procesov na národnej aj európskej úrovni všetky takéto ciele zamerané len na jednotlivé oblasti, bez zohľadnenia ich determinácie okolitým prostredím, sú vopred odsúdené na neúspech.

-sm-

NAŠE ZDRAVIE: PRVÁ POMOC PRI KRVÁCANÍ Z NOSA

Krvácanie z nosa vzniká na podklade úrazu (úder alebo náraz v oblasti tváre, poranenie cudzím telesom) alebo ochorenia (najčastejšie vysoký tlak krvi u dospelých a prechladnutie u detí a mládeže).

Prvá pomoc

Postihnutého posadíme, upokojujeme a stlačíme krvácajúcu nosovú dierku na rozhraní kostenej a chrupavkovej časti pri súčasnom predklone hlavy a dýchaní ústami. Držíme stlačené bez prerušenia najmenej 10 minút, čo je najdôležitejšia podmienka úspešnosti. Postihnutý sedí tak, aby zvyšky krvi vytiekli do hygienickej vreckovky, servítky alebo uteráka (prípadne môžeme podložiť nádobu, napr. misku), a nesmie smrkať ani kašľať. Po zastavení krvácania nie je vhodné konzumovať teplé nápoje a potraviny a čistiť nos. Postihnutý má zachovať telesný pokoj.

V prípade, že je v nose cudzie teleso, skúsime ho odstrániť prudkým výdychom pri súčasnom stlačení druhej (zdravej) nosovej dierky (krvácajúcu nosovú

Krvácanie z nosa

zdroj: www.tvojezdravie.sk

dierku pri tomto manévri uvoľníme). Iný spôsob na odstránenie cudzieho telesa z nosa nepoužívame. Ak je v nose cudzie teleso, krvácanie neprestáva alebo sa opakuje, vyhľadáme odbornú pomoc.

Ak by sme na zastavenie krvácania z nosa nesprávne využili záklon hlavy, spôsobí zatekanie krvi na zadnej stene nosohltana a reflexné prehĺtanie krvi s napínaním na vracanie. Studený obklad na zátylok a čelo je neúčinný, pretože nespomalí prietok krvi v hlbokých tepnách. Krvácanie z nosa nie je nebezpečné ani život ohrozujúce – množstvo vytečenej krvi je približne 1 až

3 polievkové lyžice. Prvá pomoc je však dôležitá, lebo pohľad na krv môže najmä u detí spôsobiť negatívne psychické reakcie.

-mm-

Zdroj:

Dobiáš, V.: *5P Prvá pomoc pre pokročilých poskytovateľov*. Bratislava: Dixit, 2017, 302 s. ISBN 978-80-89662-24-1.

KÖPPL, J.: *Prvá pomoc pri závažných stavoch*. Bratislava: Príroda, 2004.

PLÁNOVANÉ KULTÚRNE A ŠPORTOVÉ AKTIVITY V OBCI ĽUBEĽA – ROK 2023

Termín aktivity	Názov aktivity	Miesto konania	Organizátor/–i
5. 8. 2023	Súťaž vo varení gulášu o putovnú varechu starostu obce	Ovocinárska záhrada	Obec Ľubel'a, Únia žien Slovenska
29. 8. 2023	Pietna spomienka pri príležitosti výročia SNP	Pamätník SNP	Obec Ľubel'a, ZO SZPB
2.–3. 9. 2023	Športový víkend: Ľubel'ský pílus a Beh Ľubel'ou	Futbalové ihrisko	Obec Ľubel'a
15.–17. 9. 2023	Ľubel'afest – festival ochotníckych divadiel spojený s oslavami 100. výročia ochotníckeho divadla v Ľubeli	Kultúrny dom	ĽOD K. O. Urbana
23. 9. 2023	Od kaplnky ku kaplnke – súťaž v nordic walkingu	Futbalové ihrisko	Únia žien Ľubel'a
Október 2023	Stretnutie starostu obce so seniormi pri príležitosti Mesiaca úcty k starším	Kultúrny dom	Obec Ľubel'a
November 2023	Oldies párty	Kultúrny dom	Rada rodičov pri ZŠ Ľubel'a
December 2023	Mikuláš s prvou pomocou	Kultúrny dom	MS SČK Ľubel'a
10. 12. 2023	Vianočné trhy	Kultúrny dom	ZŠ s MŠ Ľubel'a, Únia žien Slovenska
25. 12. 2023	Divadelné predstavenie	Kultúrny dom	ĽOD K. O. Urbana

Štatistika obce za rok 2022

narodení - 7
úmrť - 20
pristahovaní - 26
odstahovaní - 12

stav obyvateľov k 31.12.2022 - 1223

DOBROVOĽNÍ DARCovia KRVi ZA ROK 2022

Lucia BENCÚROVÁ, Ľubela 274
Erik BUBNIAK, Ľubela 331
Eva CEBECAVEROVÁ, Ľubela 123
Eliška ČOMOVÁ, Ľubela 363
Petra DIŠKANCOVÁ, Malatíny 146
Radovan GREČNER, Ľubela 605
Stanislava GREGOROVÁ, Ľubela 427
Peter Gustáv HRBATÝ, Ľubela 509
Marek HRIVŇÁK, Ľubela 334
Dušan HRNČIAR, Ľubela 385
Juraj JAŠKO, Ľubela 510
Martin JAŠKO, Ľubela 510
Patrik JAŠKO, Ľubela 510
Veronika JAŠKOVÁ, Ľubela 510
Petra JURIGOVÁ, Ľubela 495
Roman JURŠČÁK, Ľubela 352
Kristína JURŠČÁKOVÁ, Ľubela 352
Oto KANDERA, Ľubela 632

Adriana KUBÍKOVÁ, Ľubela 249
Stanislav KUBÍN, Ľubela 108
Michal KUBO, Ľubela 491
Tatiana KUBOVÁ, Ľubela 491
Zuzana LÚČANOVÁ, Ľubela 176
Mojmír MAGERČIAK, Ľubela 524
Sofia Karmen MAGERČIAKOVÁ, Ľubela 524
Erika MIKLÁŠOVÁ, Ľubela 151
Denis NAHÁLKA, Ľubela 545
Dušan ONDREJECH, Ľubela 412
Štefan ORAVEC, Liptovské Kľačany 146
Ján OŠKO, Ľubela 438
Renáta PETRÁŠOVÁ, Ľubela 225
Lukáš ROJČEK, Ľubela 116
Diana STAROŇOVÁ, Ľubela 149
Štefan ŠROBA, Ľubela 424
Dita ŠTÉCHOVÁ, Ľubela 2

Peter TOMČÍK, Sv. Kríž 261
Stanislava TOMKOVÁ, Ľubela 541
Andrea URBANOVÁ, Ľubela 465
Zlatica VRBENSKÁ, Ľubela 197
Ľubomír VYŠŇAN, Ľubela 474

Do zoznamu nositeľov Jánskeho plakety boli v roku 2022 zapísaní:
Ing. Marek HRIVŇÁK – zlatá plaketa, Mgr. Eliška Jurisová – strieborná plaketa, Bc. Denis Nahálka – strieborná plaketa prof. MUDr. Jána Jánskeho za darovanie krvi, za záchranu života.

*Mgr. Mária Kubíková, predsedníčka
MS SČK v Ľubeli*

„ZLATÁ“ SEZÓNA

Sezóna 2022/23 bola pre náš Obecný stolnotenisový klub (OSTK Ľubela) 45. stolnotenisová sezóna. V súťažiach sme mali opäť štyri družstvá dospelých a dve družstvá mládeže. Keby nám niekto pred sezónou povedal, ako úspešne dopadnú súťaže pre naše mužstvá, ťažko by sme mu verili. Naše „Áčko“ obsadilo v 4. lige Východ výborné druhé miesto zaručujúce baráž do

3. ligy. Súperom zo 4. ligy Západ bolo družstvo Divina-Lúky. Vôbec to nebol ľahký súper. Baráž sa hráva u družstva z 3. ligy, ale vzhľadom na problémy s hracou miestnosťou v Istebnom sa baráž uskutočnila v blízkej Oravskej Porube. Baráž mala dva stupne. V prvom zápase o 10,00 hod. sa stretli družstvá zo 4. ligy, teda naše družstvo s družstvom Divina-Lúky. Celkové víťazstvo

8:6 znamenalo, že sme postúpili do druhej časti baráže, kde nás o 15,00 hod. čakal druhý súper – „domáce“ Istebné. Zápas ako na hojdačke sa rozhodol až na úplnom konci. Pred posledným zápasom sme stále viedli 7:6. A už boli jasné aj počty – náš hráč potreboval získať v poslednom zápase aspoň set a postup by bol náš. Náš hráč dokázal zabojsovať, odvrátil súperovi aj dva setbaly a naopak svoj prvý hneď využil. Tým získal ten prepotrebný set a na našej striedačke prepukol jasot a obrovská radosť. Dohrávať túto dvojhru už nemalo zmysel, náš hráč ďalšie tri sety skrečoval a tak sa zápas síce skončil 7:7, ale na sety bolo úspešnejšie naše družstvo v pomere 27:26. To znamená, že sme vyhrali túto baráž a v sezóne 2023/24 budeme účastníkom 3. ligy žilinského kraja. V takejto súťaži sa naše družstvo predstaví po tretíkrát vo svojej histórii, ale prvé dve účinkovania boli poriadne dávno v sezónach 2000/2001 a 2005/2006.

„Béčko“ hrajúce 6. ligu v tabuľke obsadilo konečné 5. miesto. V celej sezóne podávalo vyrovnané výkony a potrápilo aj mužstvá na popredných miestach.

„Céčko“ sa celú sezónu pohybovalo na popredných miestach 7. ligy. Aby dramatických zápasov nebolo málo, v poslednom kole cestovalo do Nižnej Boce, kde sa malo „pobiť“ o konečné 2. miesto. Okolnosti a výsledky zápasov ostatných družstiev spôsobili, že remíza alebo prehra by odsunula naše družstvo až na 4. miesto, naopak domácim stačila na konečné 2. miesto aj remíza. Zápas bol od úvodu veľmi vyrovnaný, raz bolo vpredu jedno a raz zasa druhé družstvo. Našťastie pre nás, posledné dvojhrý lepšie zvládli naši hráči a zápas tak skončil tým najtesnejším výsledkom 10:8. To znamená, že naše družstvo skončilo na 2. mieste, ktoré nám zaručilo postup do 6. ligy!

Posledné mužstvo „D“ hrajúce 8. ligu jednoznačne, len s jednou prehrou, súťaž vyhralo a priamo postúpilo do 7. ligy.

Sezóna snov!!!

Nesmieme však „zaspať na vavrínoch“ a do novej sezóny sa pripraviť čo najlepšie.

*Ing. Dušan Hrnčiar,
Ing. Branislav Oravec*

ZO JDS ĽUBEĽA FAŠIANGOVALA

Fašiangy sú obdobie od Troch kráľov až do polnoci pred škaredou – Popolcovou stredou. Potom nasleduje 40-dňový pôst až do Veľkého piatku. Je to prechodné obdobie medzi zimou a jarou.

„Fašiangy, Turíce, Veľká noc ide...“ – takouto symbolickou pesničkou a s požehnaním pána starostu obce Erika Gemzického začal fašiangový sprievod 11. februára 2023 našou dedinou. Bláznivé masky, vôňa šišíek, hriateho a vínšov sú symbolom veselosti a hodyovania.

Také boli fašiangy v minulosti a také sú aj dnes. Veru, naše členky základnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku (ZO JDS) Ľubeľa Vierka Jurigová, Janka Tholtová, Drahúška Gemzická, Ľubka Urbanová, Iren-

ka Turčiaková, Evka Bubniaková, Jozefka Slavkovská, Božka Kubíková, Maruška Kubíková, Milka Paláková, Martuška Švecová z Liptovských Kľačian, Magduška Bubniaková, Anka Durná, Janka Morongová, Peťko Morong a náš člen Vincko Urban rozospievali a roz-tancovali celú našu dedinu. Prišli pomôcť aj junióri Tomáško Gregor a Kristiánko Magerčiak. Hudbou nás sprevádzali ľubeľskí muzikanti Paľko Štrba, Romanko Jurščák a Miloško Harman. Náš sprievod spestril vínšovník a vtipkár Vincko Urban. Každý dom nás obdaroval či už jedlom, pitím alebo príspevkom do pokladničky, za čo veľmi ďakujeme.

Fašiangový sprievod sme skončili tam, kde sme začali, v kultúrnom dome, kde nás už čakalo občerstvenie, ktoré pripravili Peťo Turčiak, Erika Urbanová, Dáška Antolová, Martuška Turčiaková, Stázka Kanderová a Hedka Obrcianová. Ďakujem všetkým za krásnu účasť a teraz už len mastiť naše ubolené nôžky a hrdlá.

*Jozefína Slavkovská, predsedníčka ZO JDS Ľubeľa
Foto: J. Slavkovská*

ĽUBEĽSKÁ ZO JDS BILANCOVALA

V sobotu, 8. marca 2023, sa uskutočnila v priestoroch kultúrneho domu výročná členská schôdza Základnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku (ZO JDS) v Ľubeli. Rokovanie za účasti 99 % členov sa začalo netradične.

Krásnou pesničkou „Keby som bol vtáčkom“, ktorú nám zapievali naši členovia Vincko Urban, Stanko Cabala a Stanko Obrcian. Táto schôdza bola obohatená aj našimi hosťami MUDr. Elenkou Hrbčovou a pánom starostom Ing. Erikom Gemzickým, PhD., MBA. Privítali sme aj nového predsedu Okresnej organizácie JDS Liptovský Mikuláš Milana Béreša a tiež nového predsedu JDS RsDr. Michala Kotiana.

Milým slovom sa nám prihovarila podpredsedníčka Stazika Kanderová a Stanko Cabala, ktorí sa vo svojom prihovore venovali Medzinárodnému dňu žien. Všetkým členkám bol k tomuto sviatku odovzdaný kvietok.

Ako predsedníčka som svojich členov a prítomných oboznámila s programom na rok 2023 aj programom, ktorý vyplýva od OO JDS. Nasledovala veľmi obsirna správa o našej činnosti za rok 2022.

Všetci naši milí hostia sa vyjadrili k našej práci a aktivitám stručne a pozitívne. Všetkým členom bolo podané občerstvenie. Príjemnú atmosféru navodili svojím spevom a hrou na harmonike členovia z JDS Stankovany.

Ďakujem všetkým členom za ochotu, pomoc, prácu a prístup v našej organizácii Jednoty dôchodcov.

Zastúpenie ZO JDS na Športových hrách v Liptovskom Mikuláši

Okresná organizácia JDS v Liptovskom Mikuláši organizovala 31. mája 2023 súťaž v športových hrách seniorov. Súťažiacich členov bolo okolo 170 z rôznych dedín okresu Liptovský Mikuláš. Najviac medailí si odniesli členovia z Liptovského Hrádku a Liptovského Mikuláša. Z našej organizácie sa zúčastnili len dve členky, ale aj napriek tomu sme si doniesli jedno striebro. Vo vrhu guľou obsadila Jozefka Slavkovská 2. miesto. Nie vždy je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa!

Výjazdové zasadnutie okresnej organizácie JDS v Ľubeli

Činnosť okresnej organizácie JDS Liptovský Mikuláš za prvý polrok 2023 sa hodnotila 2. júna 2023 v Kultúrnom dome v Ľubeli počas výjazdového zasadnutia. Hodnotenie bolo na úrovni, ako napríklad Majáles v Liptovskom Jáne a Športové hry, na ktorých sa zúčastnili aj členovia ZO JDS Ľubela. Predseda Jednoty dôchodcov Slovenska RsDr. Michal Kotian nám podal informáciu o sociálnych problémoch seniorov. Ďakujem za celú organizáciu JDS obecnému úradu a hlavne starostovi Ing. Erikovi Gemzickému, PhD., MBA za milé privítanie a poskytnutie priestoru v kultúrnom dome.

*Text a foto Jozefína Slavkovská,
predsedníčka ZO JDS v Ľubeli*

LUBEĽSKÉ STARINY TEICHNEROVIE KAŠTIEĽ

V západnej časti obce Ľubľa (katastrálne územie Zemianska Ľubľa) na kopci Hôrka, každého hneď ako vošiel do dediny, upútala u nás neobvyklá veľká murovaná stavba s bielou fasádou, ktorú bolo vidieť zďaleka – murovaný kaštieľ Teichnerovie. Okolo neho rástlo veľa ovocných stromov – jabloní, hrušiek, slivák, ale aj orgován, briezky, jasene i statné svrčiny. A dole pod svahom za potokom Klačianka učupené, niektoré šindľom prikryté, skromné drevenice. Skoro tak ako to v jednom verši svojej básne „Môj rodný dom“ píše Ján Kostra: „Môj rodný dom bol starým šindľom krytý. Stál v tóni belostného kaštieľa. Na streche mach a z machu briezky rástli ...“ Stavba kaštieľa ako objektu bola po každej stránke na pomery našej dediny v tej dobe naozaj neobvyklá.

Kaštieľ aj okolité pozemky, Ratajky a ďalšie iné enklávy patrili židovskej rodine Teichnerovcov. Podľa rozprávania našich predkov to boli dobrí ľudia. Nebola to šľachta ani aristokracia ani žiadni panovníci. Boli to podľa rozprávania ľudia statoční, schopní a niektorí mali aj vysokoškolské vzdelanie. Bol medzi nimi aj v Rakúsku (monarchia) vyštudovaný právnik. Občania Ľubele mali s nimi veľmi dobré vzťahy a mnohí, čo tam slúžili, mali aj živobytie. Dá sa povedať, že mohli byť aj nositeľmi určitej osvety. Intenzívne obrábali (aj do nájmu dávali) veľkú výmeru poľnohospodárskej pôdy, pestovali ovocné stromy. Mali svoje zvyky aj odlišnosti v kuchyni aj v spôsobe života. Musím však povedať, že ten život nebol jednoduchý. Ani na hradoch nebol taký romantický, ako si mi možno myslíme a už vôbec nie v kaštieli.

Nebolo ľahké určiť, kedy asi bol kaštieľ postavený. Spolu s Braňom Humeným sme skúmali tie najstaršie pozemkovoknižné zápisy, kde by sa nachádzalo priezvisko Teichner. Platné zápisy zmluvných prevodov pochádzali z čias Uhorskej Monarchie aj I. svetovej vojny a po nej, až do samostatného Československého štátu. Urbáre majú základ v období Márie Terézie a Jozefa II., napríklad aj pozemkové katastre i pozemkové knihy, s ktorými si stále pomáhame, ako aj v tomto prípade, majú poldruha storočia. Na základe uvedeného sa dá usúdiť, že táto stavba pochádza z konca 18. až začiatku 19. storočia. Moja generácia v podstate poznala už len ruiny a dnes už nemáme ani pôdorys. Z minulosti stavba niesla pomenovanie „Kaštieľ“, takto to naši ľudia volali, hoci išlo podľa mňa o skromnejšie vidiecke sídlo zemanov s veľkým hospodárskym dvorom, ktoré ako celok by som nazval skôr kúriou. Ľubľský kaštieľ nebol výnimočný svojou architektúrou ani inými zvláštnosťami vtedajšieho Uhorska. U nás doma bol však pozoruhodný aj on aj jeho obyvatelia. Mne ostali v pamäti

Ilustračná kresba podoby Teichnerovie kaštieľa

autor: JUDr. Branislav Kubík – Ondřík, máj 2023

ako výkričníky ruiny obvodových múrov, vysoká miera devastácie, zničené pivnice, podkrovie a z poškodeného krovu trčali dva vysoké hrubé komíny z kameňa. Boli chlapci, čo sa týmto komínom spustili až dole. Obývacia časť predstavovala dosť veľký priestor, tá izba zostala relatívne menej zničená, bola to zrejme spoločenská miestnosť. Vraj po vojne tam bývali aj zábavy – je to možné, lebo na klenbe nad vstupom do tejto miestnosti bol veľkými modrými písmenami namaľovaný nápis „Vítame vás“. Okrem tejto veľkej miestnosti tu boli ešte ďalšie väčšie či menšie izby a dalo sa tiež spoznať, kde bola kuchyňa, a to podľa zvyškov veľmi veľkého šporáka (šparheta) a zadymenej steny okolo zaústenia rúry do komína. (Treba povedať, že v tej dobe na bežných domoch komíny neboli. Dymová rúra zo šporáka bola cez povalu vyvedená na pôjd, kde lepší gazda tu mal povešanú slaninu, i keď biedna, ale bola). V objekte (hlavne v pivniciach) sa nachádzalo množstvo rôznych vecí, samozrejme už bezcenných, ktoré patrili pôvodným majiteľom. Naši starší občania spomínali, že ľudia, čo tu bývali, keď tento svoj dom opúšťali, veľa času nemali! Ale pravdivú odpoveď na otázku, či odísť chceli alebo odísť (utiecť?) museli – ja neviem. Bola to početná židovská rodina. Je skôr nepochybné, že z kaštieľa utekali a určite preto, aby si zachránili život. Hovorilo sa, že niektorí boli schovaní aj v našich dolinách, a to vo Vraženej a na Likavských Blatách, ale vraj boli prezradení, no dodnes sa spomína, že v niekoľkých prípadoch došlo aj k ich fyzickej likvidácii. Ťažko povedať, aká je pravda, ale ľudia asi nejaké konkrétne poznanie mali. Spomínam si, že starší mládenci nám na Likavských Blatách ukazovali konkrétne miesta, vyvýšeniny, čo sa tvarom podobali na hroby. Dajú sa tam nájsť aj teraz.

Existuje však aj zadokumentovaná pravda, že tamojší šiesti obyvatelia – občania židovského pôvodu boli

zavlečení do koncentračného tábora a spolu s nimi aj notár Karol Považan, odkiaľ sa však už nevrátili.

Niektoré skutočnosti z minulosti spájali rodinu Teichnerovcov aj s obcou Trstená na Orave, a po vojne s obcou Dechtáre – čo je už pod vodou, a vieme, že žijú v Rakúsku aj na Floride a dá sa s nimi komunikovať. Je celkom prirodzené, že môžu byť nositeľmi spomienok od svojich predkov.

Nemyslím si však, že by malo nejaký zmysel skúmať či hľadanie, či už hovoríme o veciach alebo ľuďoch.

Po vojne zostal kaštieľ opustený. Cez porozbíjané okná sa preháňal vietor a po jeho priestoroch nepozvaní návštevníci... To bol začiatok jeho konca, bolo „vymaľované“.

V roku 1951, keď bolo v Ľubeli založené JRD (Jednotné roľnícke družstvo), sa začalo hospodáriť práve tu. Doba bola zložitá. Bolo po II. svetovej vojne. Voľakde sa muselo začať. V priestoroch a dvore kaštieľa sa sústreďoval dobytok, kone, ovce, veď nebolo kde. Padali slzy ľútosti a bezmocnosti a nepokoj bol v rodinách aj v obci. Ten náš človek nemal moc možností na výber. Ľudia museli veľmi ťažko pracovať. Ale to je iná téma...

Stavba vlastných družstevných objektov sa začala až v roku 1953 v Sihoti, pri potoku. Treba však pre úplnosť uviesť, že JRD v Ľubeli zaniklo prevodom do tzv. štátne-

ho socialistického sektoru (štátny majetok n.p.) až v roku 1965. Počas dokončovania vlastnej výstavby družstevných objektov (maštale, humná, sýpky) sa v kaštieli a jeho areáli prestalo gazdovať a po totálnej devastácii i vandalizme zostali len vzácné náznaky jeho existencie. Nechcem v tejto stavbe kaštieľa hľadať nejakú vzácnosť, ale akokoľvek to všetko budeme hodnotiť z hľadiska historického vývoja, užitočná bola ešte aj za čias socializácie. Následne a veľmi správne tu obec potom vytvorila nový stavebný obvod (70. roky 20. storočia) a občania si tu postavili pekné rodinné domy. Bol som si nedávno pozrieť tie miesta mojej rodnej dediny. No a tu je koniec príbehu jednej netradičnej stavby v našej obci a ľuďoch, čo tam žili zostali spomienky a otázky.

Nám z detstva zostali spomienky na krásne prírodné prostredie, na pre nás záhadný kaštieľ s množstvom najrôznejších predmetov, čo tam po majiteľoch zostalo, zostala v nás predstava o ľuďoch, čo tam žili a čo sa s nimi stalo. Je v tom aj fantázia aj melanchólia. Najviac to vystihuje v tomto kontexte ešte na záver znova uvedený úryvok od Jána Kostru: „Lanského leta bol som v svojej rodnej. Čo vám mám vraviť? Jak jediná milú dotykmi všetkých zmyslov pohládka som miesta najväčších zázračností života“.

-bko-

ZDRAVOVEDA

**Bol taký lakomý, že závidel
inému aj zlatú žilu.**

**Bol taký hypochonder, že ho boleli zuby
aj v zubnej protéze v pohári.**

**Bol taký chamtivý, že pre majetok by dal
vráť do kolena aj vlastným deťom.**

**Bol taký bojzlivý, že si išiel dať zaplombovať
zubnú protézu v anestéze.**

**Bol taký dôsledný, že si žiadal okuliare
na slepé črevo.**

**Bol taký pedantný, že keď išiel prekročiť
svoj tieň, tak sa vyzul.**

**Bol taký roztržitý, že keď sa mu pokazil
očný zub, išiel k očnému lekárovi.**

Zhrnutie:

**Akokoľvek by sme chceli byť pedantní
a dôslední, nenájdeme medicínu
na vyliečenie roztržitého, bojzlivého,
chamtivého hypochondra.**

JUDr. Branislav Kubík – Ondřík, máj 2023

POMÔŽETE NÁM?

História našej obce nám nie je ľahostajná.

Hľadáme možnosti ako si ju pripomenúť, priblížiť mladým a predovšetkým ju zachovať pre budúce generácie. Jednou z možností spracovania dejín je ich vydanie v knižnej podobe. Obecné zastupiteľstvo sa rozhodlo vydať knižnú publikáciu, ktorá by mala zachytávať nielen dávnu minulosť, ale aj život v obci po II. svetovej vojne až po súčasnosť.

Knižné vydanie si však vyžaduje doplnenie textu o dobové fotografie, ktoré dotvárajú kolorit príbehu. A tu je možnosť ako nám môžete pomôcť pri vyhľadávaní dobových fotografií. Budeme radi ak siahnete po fotoalbumoch vašich rodičov, starých rodičov a vyhľadáte zaujímavé momenty, ktoré charakterizujú našu obec.

Ak tak urobíte a objavíte zaujímavé fotografie, označte ich a prineste na Obecný úrad – do obecnej knižnice, prípadne kronikárke Márii Kubíkovej, ktorá ich spracuje a opätovne vráti pôvodnému majiteľovi. Veríme, že vás naša prosba osloví a pomôžete nám.

MONS. ALOJZ KOSTELANSKÝ MÁ SVOJU PAMÄTNÚ TABUĽU NA KU V RUŽOMBERKU

Náš niekdajší katolícky kňaz Mons. Alojz Kostelanský bol aj spoluzakladateľom Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku.

Teší nás, že taká vzácna osobnosť pôsobila v našej farnosti. 21. septembra 2022 mu v rámci slávnostného programu bola odhalená pamätná tabuľa v priestoroch Univerzitnej knižnice KU (UK KU) v Ružomberku. Reliéf je tvorbou prof. Rastislava Biarinca. Pamätnú tabuľu si môžete pozrieť počas otváracích hodín UK KU (<https://www.ku.sk/katolicka-univerzita-v-ruzomberku/univerzitna-kniznica/>). Verejnosti je prístupný aj knižný fond UK KU. V knižnici si môžete pozrieť aj veľmi výnimočné výtvarné spracovanie modlitby Otče náš..., ktorá je dielom doc. Pavla Ruska. Srdečne pozývame do jednej z najkrajších a najväčších univerzitných knižníc na Slovensku!

-mm-

Pamätná tabuľa A. Kostelanského v Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku

zdroj: autor článku

NAŠA OBEC V KNIHÁCH

Obrázok 1 Obálka knihy Rok v slovenskej ľudovej kuchyni od autorky Kataríny Nádaskej

Obec Ľubela sa objavila aj v knihách. Prvou z nich je kniha Rok v slovenskej ľudovej kuchyni od autorky Kataríny Nádaskej (pozri Obrázok 1). Autorka prináša zasvätený pohľad na tradičnú kuchyňu. V prvej časti knihy sa dočítate o vývine stolovania a prípravy jedál v tradičnej domácnosti a o najčastejšie používaných surovinách.

Obrázok 2 Recept na kyslú liptovskú polievku s bábkami z Ľubele

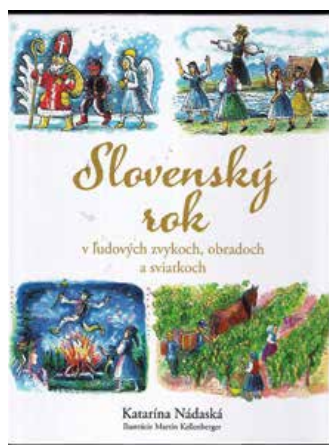
Druhá časť približuje jednotlivé regióny Slovenska z hľadiska jedál a nápojov, ktoré pre ne boli a stále sú typické.

Tretia časť ponúka recepty zozbierané zo všetkých kútov Slovenska upravené tak, aby sa podľa nich dalo variť aj dnes. Nachádza sa v nej aj recept z našej obce Kyslá liptovská polievka s bábkami (pozri Obrázok 2). Po prečítaní postupu sa

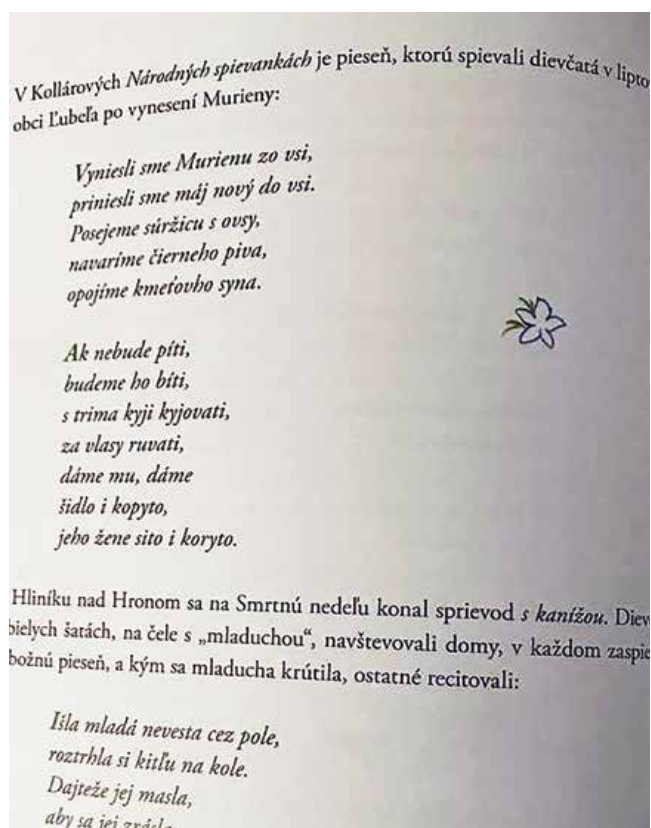
pýtam: Varíte túto polievku aj Vy a týmto spôsobom? Táto kniha je k dispozícii aj ako súčasť knižného fondu Obecnej knižnice v Ľubeli a mnohým môže poslúžiť ako inšpirácia pri príprave dnešných jedál.

Druhou knihou, v ktorej je spomínaná Ľubela, je kniha tej istej autorky Kataríny Nádaskej s názvom Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch (pozri Obrázok 3). V knihe sa uvádza, že v Kollárových národných spievankách je pieseň, ktorú spievali dievčatá v Liptovskej obci Ľubela po vynesení Muriény (text piesne je uvedený na obrázku 4).

Mgr. Mária Kubíková,
knihovníčka, -mm-

Obrázok 3 Obálka knihy Slovenský rok v ľudových zvykoch, obradoch a sviatkoch od autorky Kataríny Nádaskej

Obrázok 4 Text piesne z našej obce uverejnený v knihe

8. MÁJ: DEŇ VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM

V tomto roku si Európa pripomenula 78. výročie od ukončenia 2. svetovej vojny. Je to časový interval približne rovnaký, ako priemerná dĺžka života človeka. Nebyť vojnového konfliktu v bývalej Juhoslávii, kde konflikty medzi národnosťami a etnikami v roku 1999 prerástli do vojenskej intervencie NATO a súčasnému vojenskému konfliktu na Ukrajine, dalo by sa povedať, že je to 78 rokov mieru v Európe. Vzhľadom ku riešeniu vzájomných vzťahov medzi národmi v minulosti práve cestou ozbrojených konfliktov, bolo obdobie mieru v Európe od roka 1945 do vypuknutia občianskej vojny v Juhoslávii v roku 1991 nezvyčajne dlhé.

Práve vojenský konflikt medzi Ukrajinou a Ruskom spôsobil, že vláda a kompetentné štátne orgány v tomto roku odporučili pripomenúť si deň víťazstva nad fašizmom tzv. tichou spomienkou.

Je minimálne nešťastným rozhodnutím politicky dávať do súvislosti udalosť spred takmer ôsmich desaťročí s aktuálnou situáciou na východ od hraníc Slovenska. To, že sa vo svete pred už takmer storočím našli jednotlivci schopní získať podporu pre zvrhlé idey nenávisť, nadradenosti až vybičované do ochoty zabíjať a dať sa zabiť, je naopak nutné si veľmi hlasno pripomínať. Hovoriť o tom a pripomínať všetkým, ktorí aj

Deň víťazstva nad fašizmom na výšine Háj – Nicovô

dnes dostali chuť hnať v mene pomýlených hodnôt a ideálov svojich spoluobčanov na bojové polia. Mlčať znamená podrobiť sa, neprotestovať, teda svojím spôsobom súhlasiť. Nenadarmo starí kmeti, ktorí boli ešte pred niekoľkými rokmi v spoločnosti rešpektovaní, hovorili to známe „...kto mlčí ten svedčí“. Máme naozaj mlčať o tom, že jeden v čase, hodnotách a ľudskosti dezorientovaný fanatik dokázal spôsobiť

šesť rokov trvajúcu vojnu, ktorá postihla občanov 61 štátov. V tej dobe ich populácia tvorila 80 % všetkého obyvateľstva tejto planéty. Priame vojenské operácie postihli územie 40 štátov, kde sa do bojov zapojilo 110 miliónov príslušníkov ozbrojených síl.

Cena zaplatená za svetovládne chůtky stála samotné Nemecko životy 13,6 milióna obetí. Jeho európski spojenci stratili približne 2 milióny a Japonsko rovnako asi 2 milióny osôb.

Z celkového počtu 50 miliónov obetí v 2. svetovej vojne mal najvyššie straty zo spojencov protifašistickej koalície Sovietsky zväz približne 25 miliónov, ale veľmi vysoké straty malo napr. Poľsko – 6 miliónov, Juhoslávia – 1,7 milióna, Československo – 360-tisíc a USA na všetkých bojiskách asi 1,1 milióna osôb. To sú fakty a za každým číslom životy reálnych ľudí, ktorí mali svoje rodiny, blízkyh, niekoho, koho a kto ich mal rád, komu ešte roky po tejto vojne chýbali v kruhu rodiny. Práve preto netreba mlčať, tolerovať či do-

konca podobné excesy ľudskej zvrátenosti podporovať. Vojna je najhoršie zo zlých riešení.

Práve preto aj pripomenutie si Dňa víťazstva nad fašizmom formou pietnej spomienky organizovanej Mestským úradom v Liptovskom Mikuláši dňa 5. mája 2023 na Námestí osloboditeľov sa nijako nelíšilo od jej priebehu v predchádzajúcich rokoch. Obsahom oficiálneho aktu boli nielen tradičné pocty, ale aj príhovory, ktoré veľmi dôrazne vyjadrili postoje zúčastnených, že vojna je jav, ktorý nemá miesto v modernom svete, a všetci, ktorí ju tolerujú či podporujú, majú na rukách krv tých, ktorí zomrú preto, lebo niet dost síl a záujmu toto zabíjanie zastaviť.

K druhej časti pietneho aktu na pietnom mieste vojenského cintorína na výšine Háj prispela aj Základná organizácia Zväzu protifašistických bojovníkov v Ľubeli, ktorej člen pán Ing. Miroslav Toma pozdravil prítomných preletom lietadla a použitím vizuálneho dymového efektu vo farbách slovenskej trikolóry.

-sm-

TALENTOVANÁ ŠPORTOVKYŇA Z NAŠEJ OBCE

Pravidelne Vám prinášame medailóniky našich úspešných rodákov, tentoraz sme sa pozreli na mladú talentovanú športovkyňu Rebeku Palákovú. Rebeka sa venuje zjazdovému lyžovaniu, no všetkého, čoho sa v športe chytí, jej ide, máme teda dočinenia s multitalentom a určite budeme ešte o žiačke našej školy veľa počuť.

Odkedy si začala s lyžovaním, kto ťa k nemu priviedol?

Mamina ma prihlásila na krúžok do Lyžiarskeho klubu Opalisko Závažná Poruba, keď som mala 6 rokov.

Ktorá disciplína je tvoja srdcovka a prečo?

Lepšie mi sedia rýchlostné disciplíny, ako je obrovský slalom. Túto zimnú sezónu začíname trénovať aj super G a celkom sa na to teším.

Ako je to s trénermi, ako často trénuješ?

Je to rôzne. Záleží, či je to letná alebo zimná príprava. V lete trénujeme tak 4–5-krát do týždňa. Veľmi ma to baví, lebo striedame rôzne činnosti: trénujeme na kolieskových korčuľiach, bicyklujeme, beháme, cvičíme rovnováhu, mávame aj gymnastiku, dynamický stretching, posilňujeme, hráme florbal, a keď je príležitosť, chodíme aj na zimný štadión.

Počas leta sa vždy teším na sústredenie do Košíc, kde chodíme trénovať na vodných lyžiach, lezeckú stenu a lyžiarsky trenažér. V zime trénujeme 6–7-krát do týždňa, chodievame do rôznych lyžiarskych stredísk. Striedame lyžiarske disciplíny a postupne pridávame nové.

Keď ešte nie sú dobré podmienky na lyžovanie u nás na Slovensku, musíme ísť do susedného Rakúska, aby sme nezaostávali za ostatnými. Je to celkom náročné sklbiť lyžovanie so školou, ale vďaka pani riaditeľke, pani učiteľkám a učiteľom našej školy

som to tento rok úspešne zvládla. Podporujú ma, za čo som im veľmi vďačná. Ďakujem aj spolužiakom a spolužiačkam, ktoré mi fandia, a keď potrebujem, pošlú mi úlohy. Tréneri sú fajn, dávajú nám poriadne zabráť, aby sme boli na zimu dobre pripravení.

Čo okrem chuti a talentu potrebuje lyžiar?

Veeeeľa lyžiarskej výstroje. Aspoň 5 párov lyží, lyžiarky, paličky, prilby, kombinézy.... a veľa času a podpory mojich rodičov.

Akých súťaží si sa zatiaľ zúčastnila a ktorý úspech si najviac ceníš?

Kvôli covidu sa preteky pre môj ročník naplno organizujú posledné dva roky. Zúčastňovala som sa pretekov Slovenského pohára a Okresného pohára Liptova v kategórii staršie predžiačky. Zatiaľ to všetko však bola len príprava na náročnejšie preteky, ktoré lyžiarov čakajú v kategórii žiaci. A môj najlepší úspech? I keď som tento rok získala cenu Pohár Liptova, viac si cením dve druhé miesta v obrovskom slalome a slalome mini na pretekoch Slovenského pohára v Zuberci, kde bola konkurencia lyžiarok z celého Slovenska.

Mala si aj obdobia, kedy si chcela lyžovanie „zavesiť na klinec“?

(Prvá Rebekina odpoveď: A to čo znamená?) Nakoniec bolo odpoveďou rásne: „Nie!“

Venuješ sa aj iným športom, dosahuješ v nich nejaké úspechy?

Ak zvýši čas popri naplánovaných tréningoch, rada zájdem na parkour, ale len nesúťažne.

Rebeke chceme popriať veľa úspechov, ďakujeme, že našu školu úspešne reprezentuje na mnohých atletických súťažiach, kde pravidelne stojí na stupňoch víťazov. Prajeme jej veľa zdravia.

-em-

ĽUBEĽČANIA RAZILI BUJANOVSKÝ TUNEL

V 50. rokoch 20. storočia sa začala stavba tunela popod vrch Bujanov. Vedenie dôležitej dvojkoľajovej trate 3 410,7 m dlhým tunelom malo výrazne zrýchliť dopravu v zložitom úseku, kde sa navyše počítalo s výstavbou priehrady Ružín, potrebnej pre budované železiarne pri Košiciach. Na výstavbe tohto, v bývalom Československu najdlhšieho tunela, sa podieľali mnohí obyvatelia Ľubele.

Zložité geologické podmienky, náročný terén aj podcenenie prípravy, znamenali predĺženie výstavby a z nereálneho termínu otvorenia v roku 1952 bol napokon rok 1955. Tunel bol budovaný modifikovanou rakúskou tunelovacou metódou a belgickou podchyťavacou metódou, ktorá výrazne zrýchľovala meškajúcu výstavbu. Náklady na výstavbu obojsmerného tunela napokon dosiahli 370 miliónov korún a spolu s úsekom Margecany – Košice bol 5. novembra 1955 odovzdaný do užívania. Prerážku Bujanovského tunela v noci z 20. na 21. 2. 1953 dokončili strelmajster Anton Kubík a minér Albín Hrnčiar.

Raziči v smerovej štóle z oboch strán Bujanovského tunela nasadili čo najväčšie úsilie na to, aby tunel prerazili do polovice februára. Na jeho výstavbe sa podieľalo viac ako tritisíc ľudí. Do smerovej štóly zaviedli telefón, aby sa mohli dohovoriť obe strany tunela, najmä keď idú striedať. Najväčší postup dosiahli 30. januára, keď vyrazili za deň 6,3 m.

Prvý vlak s nákladom koľají, ktorý vypravili z Margecian, prešiel tunelom 3. mája 1955. Premávku na novom úseku medzi Kysakom a Margecanmi, ktorej

súčasťou bol aj Bujanovský tunel, slávnostne otvorili 13. septembra 1955. Na dobových fotografiách môžete aj Vašich predkov.

Zdroje: wikipedia.sk; sme.sk

-em-

AKTIVITY ÚNIE ŽIEN V ĽUBELI

Po dvoch pandemických rokoch aj naša organizácia konečne začala svoju aktivitu. Sme vďačné, že druhá májová sobota sa niesla v znamení Dňa matiek. Slávnostnú atmosféru umocnili aj detičky z našej základnej a materskej školy. Veľká vďaka patrí pedagógom, ktorí ich na túto príležitosť výborne pripravili. Stretnutie oživilo aj naše členky Majka Ošková a Lenka Ošková svojimi vtipnými vstupmi. Nechýbala výborná večera v podaní Beatky Fiderákovvej. Predsedníčka Viera Bubniaková nás informovala o pripravovaných akciách, ktoré uverejníme v tomto čísle novín, no už teraz si rezervujte termín 6. augusta, ktorý bude už tradične patriť Súťaži vo varení gulášu.

Tento rok sme potešili na Deň detí škôľkarov darčekom v podobe hračiek, športového náradia a oni sa nám odvdáčili pásmom, ktoré si pre nás pripravili.

Desať našich členiek skrášilo priestor novej pešej zóny. V jej strede sme vysadili trvalky, ktoré priestor veľmi zútulnili, chystáme sa skrásiť tento rok aj ďalšie priestory našej malebnej dedinky.

Veríme, že sa nám po dlhšej dobe podarí spoločne navštíviť aj kultúrne podujatia, tešíme sa na ďalšie stretnutia, ktoré nám veľmi chýbali.

-em-

AKO SME OSLÁVILI MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ

29. mája 2023 (o niečo skôr ako obvykle) členky Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža v Ľubeli (MS SČK) Janka Budveselová, Milka Kubíková a Mária Kubíková navštívili deti v materskej škole z príležitosti blížiacего sa Medzinárodného dňa detí. Skoro letné počasie spríjemnilo atmosféru stretnutia, ktoré sa uskutočnilo na dopravnom ihrisku v priestore ZŠ s MŠ v Ľubeli. Takmer 50 detí predviedlo svoje spevácke a tanečné umenie od najmenších z Lienky, stredných z Motýlika

a nedali sa zahanbiť ani predškoláci z triedy Sovička. Na stretnutie s deťmi sme neprišli s prázdnyimi rukami – hračky, knižky a malá sladkosť nemohli chýbať. Podakovanie patrí aj pani učiteľkám za ich zodpovednú a svedomitú prácu, akou sa deťom venujú. Odchádzali sme zo škôľky plné zážitkov a už teraz sa tešíme na budúci rok, čím nás deti prekvapia.

Mgr. Mária Kubíková, predsedníčka MS SČK,

Foto: M. Kubíková

NEZABÚDAME

ĽUBELSKÝ RODÁK PETER KUBÍK: ROBOTNÍCKY FUNKCIONÁR, INTERBRIGADISTA, PARTIZÁNSKY VELITEĽ

Narodil sa 17. apríla 1900 v rodine baníka. Neskôr sa sám stal baníkom a pracoval v Handlovej a Šalgôtarjáne. Bieda a vykorisťovanie za kapitalizmu vyhnali tisícky občanov z rodnej vlasti do ďalekej cudziny, aby zarobili peniaze na živobytie pre svoje rodiny. Medzi nimi bol aj Peter Kubík so svojimi bratmi. Pracovali

vali v baniach severného Francúzska. Peter Kubík bol medzi rodákmi činný nielen kultúrne, ale aj politicky (poburovanie, boj proti nespravodlivosti), za čo ho francúzske úrady vypovedali z krajiny.

Po návrate domov pokračoval v politickej angažovanosti v rodnej obci i v regióne. Za jeho schopnosti ho vtedajšia vláda vyslala do Moskvy, kde sa stal poslucháčom Leninovej školy. Tu ho zastihla správa o národnooslobodzovacej vojne španielskeho ľudu proti domácej reakcii a zahraničným interventom hitlerovského Nemecka a fašistického Talianska. Spolu s ďalšími poslucháčmi sa prihlá-

sil dobrovoľne do Španielska, kde prišiel v júni roku 1937. Bojoval so zbraňou v ruke proti fašistom v hodnosti por. veliteľ guľometnej rotý medzinárodných brigád. V bojoch utrpel zranenie. Pri opustení Španielska vo februári 1939 ho francúzske úrady spolu s ostatnými interbrigadistami zaistili. Po dvoch rokoch sa za pomoci rodiny a súrodencov vrátil na Slovensko.

Fašistické úrady vydali na neho zatykač, preto sa musel skrývať. Peter Kubík ani v tejto situácii neprestal pracovať na prípravách ozbrojeného boja. V auguste 1944 sa na Prašivej pridá k tvoriacemu sa partizánskému útvaru Sečanského. Za jeho skúsenosti a organizačné schopnosti ho určili za veliteľa útvaru, ktorý sa stal neskôr 1. práporom partizánskej brigády kapitána Jána Nálepku.

Bojoval na rôznych frontoch na Liptove, Hornej Nitre a Pohroní. V Kľačianskej doline, v blízkosti obce Kľačany (okres Žiar nad Hronom), prebiehal pod jeho vedením silný partizánsky odpor voči fašistom.

Napokon na tomto mieste 10. októbra 1944 padol v boji spolu so svojimi spolubojovníkmi.

V roku 1945 bol in memoriam vyznamenaný Československým vojnovým krížom 1939 a v roku 1969 Radom červenej hviezdy.

V miestnej časti obce Trnavá Hora nazývanej Kľačany (okres Žiar nad Hronom) je postavený monumentálny pamätník Obetiam SNP, známy aj pod menom Pamätník SNP Petra Kubíka. Autorom pamätníka je akademický sochár Ján Hučko a dokončili ho v roku 1967. Nachádza sa v náročnejšom teréne a vedie k nemu niekoľko desiatok schodov. Výstup naň ponúka návštevníkom nádherný výhľad na blízke i vzdialenejšie okolie.

Záverom mi dovoľte vysloviť presvedčenie, že sa podarí zástupcom našej obce zorganizovať na tomto pietnom mieste stretnutie, aby si aj spolurodáci Petra Kubíka pripomenuli jeho záslužný čin priamo na mieste, kde položil svoj život za našu slobodu.

Zdroj: Slovenský biografický slovník III. Martin 1969; webová stránka obce Trnavá Hora

*Spracovala Mgr. Mária Kubíková,
kronikárka obce*

MAREC, MESIAC KNIHY

Marec, mesiac knihy sme si pripomenuli v obecnej knižnici aj v tomto roku, a to návštevou detí z materskej školy a žiakov zo základnej školy. Marec bol za Mesiac knihy vyhlásený v bývalom Československu v roku 1955 na počesť Mateja Hrebendu (narodil sa v roku 1796, zomrel v roku 1880 v mesiaci marci, preto tento mesiac) a túto tradíciu si uchováваме dodnes.

Matej Hrebenda bol slovenský národný buditeľ a ľudový spisovateľ. Ako kníhkupec bol tiež šíriteľom slovenskej a českej knihy nielen medzi vlastencami a vzdelancami, ale aj medzi pospolitým ľudom. Pre-slávil sa najmä rozširovaním obľúbených kalendárov a populárnej spisby, jeho zásluhou aj chudobní a ne-vzdelaní ľudia spoznávali knižnú kultúru.

V tohtoročnom marci našu obecnú knižnicu postup-ne navštívili žiaci 1.A a 1.B triedy z Ľubele (17. marca), do knižnice zavítali aj predškoláci z Materskej školy z Ľubele a Dúbravy (22. a 23. marca) a začiatkom aprí-la aj žiaci 3. triedy zo ZŠ s MŠ Ľubela. Počas týchto dní obecnú knižnicu navštívilo 72 detí v sprievode sied-mich učiteľov.

Pre mnohé deti to bola prvá návšteva knižnice a prvé stretnutie s knihami. Pani knihovníčka ich zasvätila do tajov svojej práce. Oboznámila ich s históriou knižni-ce, pripomenula im, kedy je knižnica otvorená pre ve-rejnosť, aké služby poskytuje svojim čitateľom aj ná-hodným návštevníkom. Deťom ukázala, aké knihy sa

v knižnici nachádzajú, pripomenula im, že sú usporia-dané podľa abecedy, ukázala im techniku spracovania kníh a ich výpožičiek. Názorne im vysvetlila, čo mu-sí každá kniha obsahovať, čo je to čitateľský preukaz, evidenčný list a podobne. Deti mali možnosť nahliad-nuť do detských rozprávkových kníh, ale aj do detskej odbornej literatúry. Najväčší záujem medzi deťmi bol o knihy o dinosauroch, futbale, vesmíre, obľube sa te-šili aj encyklopédie.

V závere pani knihovníčka vyslovila želanie, že deti rada uvíta v knižnici ako nových nádejných čitateľov.

Mgr. Mária Kubíková, knihovníčka

Foto: Lenka Krajčiová

ČINNOSŤ OBECNEJ KNIŽNICE V ĽUBELI V ROKU 2022 V ČÍSLACH

Počet stálych čitateľov 42
Z toho deti do 15 rokov 8

- pre deti zo školskej družiny
- pre deti zo ZŠ Dúbrava

Počet návštevníkov knižnice 353
Počet výpožičiek časopisov 160
Počet výpožičiek kníh 890
- deti 135
- dospelí 740

Počet návštevníkov na podujatiach 97

Nové knihy v roku 2022 72
- kúpou 63
- darom 9

Celkový počet kníh k 31. decembru 2022 4 692
- deti – náučná 232
beletria 1 024

Hodnota nových kníh 855,-€

- dospelí – náučná 520
beletria 2 916

Počet uskutočnených podujatí 3
- pre deti z materskej školy

Celková hodnota kníh 23 992,-€

Otváracie hodiny pre verejnosť:

-každý štvrtok v čase od 13,00 do 17,00 hod.

Mgr. Mária Kubíková, knihovníčka

V SKRATKE

♦ NOVÉ ARANŽMÁ V DOME SMÚTKU

K väčšej dôstojnosti poslednej rozlúčky našich drahých zosnulých sme vymenili zastaralé aranžmá za nové. Drobnosť, ale v danej chvíli vkusná a zachováajúca dekorum...

♦ VÝSLEDKY REFERENDA – 21. 1. 2023

OBEC ĽUBEĽA:

Súhlasíte s tým, že predčasné skončenie volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky je možné uskutočniť referendum alebo uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, a to zmenou Ústavy Slovenskej republiky

♦ ĽUBEĽSKÁ BEŽKÁRSKA STOPA

Priatelia, vďaka šikovným chlapcom máme opäť bežkársku trasu od Podlánu smerom k ceste I/18 a smerom na Lipt. Kľačany – "výhon". Všetkých srdečne pozývame si zabezškovať.

Ďakujeme Tiborovi Feketíkovi, Martinovi Jaškovi, Marianovi Bubniakovi (Tím Agri), Lukášovi Kanderovi a Ľubomírovi Kanderovi za vytvorenie tratí a prajeme vám pohodové športové vyžitie!

♦ NOVOROČNÉ POŽEHNANIE OBECNÉHO ÚRADU

Náš obecný úrad dnes navštívili duchovní otcovia Peter Kvasňák a Ján Molčan. A požehnali nielen priestory úradu, ale aj pracovníkov a celú našu obec. V tejto neľahkej dobe každé slovo povzbudenia je cenné.

♦ ZIMNÁ PRÍPRAVA ŽIAKOV V JANUÁRI ODŠTARTOVALA NAPLNO

Aj keď niekoľko hráčov chýbalo, účasť bola nad očakávanie.

V telocvični ZŠ budeme trénovať do marca a potom podľa počasia vonku na umelom ihrisku. Sezóna začína v apríli, takže máme dosť času sa zodpovedne na ňu pripraviť.

Ak má niektoré dieťa záujem (chlapec či dievča), môže sa pridať každý piatok o 16:30 hod. v telocvični.

Peter Droppa, tréner

♦ PRIŠLA SNEHOVÁ KALAMITA OBEC VYHLÁSILA 3. 2. 2023 MIMORIADNU SITUÁCIU

♦ NAŠA ŠKOLA JE NAJLEPŠIA Z OBECNÝCH V RÁMCI OKRESU!

Inštitút pre ekonomické otázky INEKO zostavil rebríček hodnotenia škôl, ktorý zohľadňuje výsledky celoslovenského testovania, ale aj mimoriadne úspechy žiakov v súťažiach za školský rok 2021/2022.

A naša základná škola je v rámci obecných základných škôl najlepšia v okrese a v rámci kraja jej patrí 38. miesto.

Blahoželáme a želáme naďalej veľa úspechov!

<https://skoly.ineko.sk/skola/?ID=1800>

Zdroj: MY Liptovské noviny

Hodnotenie základných škôl v Žilinskom kraji (vrátane menších škôl)		
Ineko hodnotilo školy s prvým aj druhým stupňom		
Spolu hodnotených 191 škôl		
Poradie v kraji	Názov školy, adresa	Hodnotenie INEKO
2	Základná škola, Zlarska 13, L. Mikuláš (ZŠ) Kráľov	8,4
4	Základná škola, Uli. Ľs. brigády 4, L. Mikuláš (ZŠ M. Janošku)	8
17	Súboromná základná škola, Stawmická cesta 80, Ružomberok	7,6
25	Základná škola s MŠ, Lúčky s.n. Lúčky	7,4
33	ZŠ sv. Vincenta, Námestie A. Hlinku 22, Ružomberok	7,2
35	ZŠ Apoštola Pavla, Jura Janošku 11, Liptovský Mikuláš	7,2
38	Základná škola s MŠ, Ľubela 161, Ľubela	7,1
42	Základná škola s MŠ Liptovská Lúžna 559, Liptovská Lúžna	7
44	Základná škola, Sládkovičova 10, Ružomberok	7
47	Základná škola s MŠ, Liptovské Revúce 232, Liptovské Revúce	6,9
50	Základná škola, Černouckých martínov 30, Ružomberok	6,9

♦ V ĽUBEĽI SA PLESALO V PLNOM PRÚDE

♦ UCHYTLILI SA ŠÍPKY

Výborná myšlienka nového športu a v nedeľu 5. februára sa konal turnaj.

♦ NAŠA OBEC DNES Z OBLAKOV

V každom prípade, sme nádherným kútom Liptova.

◆ PODPORUJEME DETI A MLÁDEŽ V ŠPORTOVANÍ

Napriek vyššej chorobnosti detí sa vo februári naše žiacke družstvo pripravovalo tréningovo na jarnú časť súťaže v plnom prúde Po "odmakaní" celého tréningu detičky čakalo milé občerstvenie, ktoré veľmi potešilo

◆ DETI NA ÚRADE

Veľmi milú návštevu sme mali 24. februára 2023 na našom obecnom úrade. Kancelária starostu obce patrila deťom, ktoré sa dozvedeli niečo o našej obci.

„V tejto nie ľahkej dobe pre samosprávu, mi dobre padla detská návšteva. Ďakujem pani učiteľkám, že našim najmenším vstúpajú vzťah k Slovensku a našej obci, domovine. Detičky si vyskúšali aj insígniu – medailu obce, opečiatkovali čo sa dalo, dokreslili tabuľu a chceli dokonca vybaviť aj e-maily," s úsmevom skonštatoval starosta obce Erik Gemzický.

◆ ĎAKUJEME, HASIČI

Tajomník DHZ Ľubela a poslanec obecného zastupiteľstva František Vyšňan a starosta obce Erik Gemzický sa 4. marca 2023 zúčastnili slávnostného vyhodnotenia roka 2022, ktoré zorganizoval Výbor Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR Liptovský Mikuláš

Ďakujeme vám za všetku nezanedbateľnú pomoc v našich mestách a obciach aj pri mimoriadnych situáciách.

◆ VÝROČNÁ SCHÔDZA JDS

Aj v znamení uplynulého sviatku MDŽ sa niesla výročná členská schôdza JDS Ľubela. Predsedníčka Jozefka Slavkovská zhodnotila uplynulý rok a načrtla plán aktivít na tento rok.

◆ VYHODNOTENIE ZIMNEJ SÚŤAŽE – BEŽKY

Súťaž bola vyhlásená na sociálnej sieti Facebook používateľa Ľubela 22. januára 2023 s názvom "Bežkovanie je pre mňa..."

Do súťaže prispeli:

Marika Nováková, Dagmar Oravcová, Jana Jurisová, Marián Hrnčiar, Anna Hrnčiarová, Turčiaková, Vladimíra Mrvová, Mariana Magerčiaková, Stanislava Kanderová (SK Dizajn), Alino Švec, Štefan Vyšňan, Dušan Hrnčiar ml., Peter Kubík, Slávka Medvedová,

Ján Nemec, Jana Janičinová, Iveta Kališová, Linda Matochová, Mária Ivanovičová, Seman, Martin Oravec, Helena Oravcová, Staňová, Jana Domiterová. Všetky príspevky a fotografie boli originálne, preto každý priaznivec bežkovania, ktorý do súťaže prispel, získava malú odmenu. Hlavnú cenu sme však udelili pánovi Štefanovi Vyšňanovi. Blahoželáme!

♦ MILÍ UČITELIA, VŠETKO NAJLEPŠIE K SVIATKU

28.marca, sme si pripomenuli Deň učiteľov. Je to deň, ktorý sa spája s príležitosťou poďakovať sa Vám, pani učiteľky, páni učители, ale aj všetkým zamestnancom v školstve za nasadenie a každodenné úsilie, ktoré vynakladáte pri vašom povolaní.

Chceme sa Vám poďakovať za Vašu obetavú a zodpovednú prácu, ktorá býva často nedocenená. My si vás všetkých veľmi vážime!

Želáme vám veľa trpezlivosti, chuti a vytrvalosti do ďalšej práce a aktivít s našimi deťmi a mládežou. ĎA-KUJEME

♦ PRED 78 ROKMI

BOLA OSLOBODENÁ ĽUBEĽA

Obec Ľubel'a si 4. 4. 2023 pripomenula oslobodenie od nemeckej armády. Starosta obce Erik Gemzický spolu so zástupcom Ľubomírom Kubíkom zapálili pri pamätníku symbolickú sviečku ako znak spomienky a vďaky.

Počas povstania sa v obci ustanovil revolučný národný výbor, mnohí ľubel'skí chlapi odchádzali k partizánom. I po ústupe partizánskych a vojenských jednotiek

do hôr zostali občania obce v úzkom kontakte s partizánmi. Keď v marci 1945 partizáni napadli v obci nemeckú hliadku a zastrelili 2 nemeckých vojakov, nasledovali represálie. Obec 24. marca 1945 obsadila trestná jednotka SS, nemeckí vojaci zastrelili 4 ľudí, zapálili 6 domov a 19 hospodárskych budov, do koncentračných táborov odvliekli 31 obyvateľov.

Obec sa dočkala oslobodenia 4. apríla 1945.

♦ VEĽKONOČNÉ KRASLICE VYROBILI NAŠI ŠKOLÁCI

To, že naša základná škola má plnohodnotné miesto a prioritu v našej obci svedčí aj angažovanosť žiakov v rôznych mimoškolských aktivitách. A najnovšie nám pripravili krásne tri veľkonočné kraslice, ktoré dnes umiestnili pred náš kultúrny dom. Máme šikovných žiakov, čo povieť?

DÔRAZNE UPOZORŇUJEME,
NEVYHADZUJTE STAVEBNÝ ODPAD
DO OKOLIA OBCE. TEN MÔŽETE VYVIEZŤ
DO AREÁLU JURKI PRI SVÄTOM KRÍŽI
NA ZBERNÝ DVOR

♦ ČISTEJŠIA PRÍRODA

V rámci akcie „Vyčistíme si podhorskú prírodu“ sme vyzbierali odpadky z okolia obcí Ľubela a Lipt. Kľačany, a aj popri Kľačianke. Ďakujeme za spoluprácu Poľovníckemu združeniu Viackov. #cisty_stredny_liptov

♦ DETI VYSTÚPILI KU DŇU MATIEK

Nádherný a dojemný program predviedli 16. 5. 2023 detičky našej materskej školy, ktorý bol venovaný Dňu matiek.

Veľké ĎAKUJEME našim najmenším účinkujúcim a celému učiteľskému kolektívu materskej školy.

♦ Z RECYKLÁTU OPRAVUJEME MIESTNE CESTY

Frézovaný asfaltový recyklát z cesty I/18 už našiel v obci svoje miesto a vylepšil parkovacie plochy, ale aj uličky. Urobili sme spevnenie našich miestnych komunikácií (Trstica, ulička pri p. B. Humenom,...) a tiež nasledovné parkovacie, spevnené plochy: vo dvore kultúrneho domu a v areáli základnej školy pri pošte pri obidvoch cintorínoch pri potravinách CBA Verex pri športovom areáli

♦ PARKOVACIA PLOCHA V CENTRE OBCEOTVORENÁ

Popoludnie 25. mája 2023 patrilo otvoreniu parkovacej plochy pri predajni CBA Verex.

„Cieľom tejto investičnej akcie bolo v prvom rade zvýšiť bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky v centre obce, ale aj skvalitnenie služieb pre vodičov a nakupujúcich. Nové parkovisko prináša novú kvalitu nielen pre obyvateľov našej obce, ale aj obyvateľov okolitých obcí a turistov,“ povedal starosta obce Erik Gemzický, ktorý spoločne s podpredsedom predstavenstva CBA VEREX, a.s. Jakubom Frackowiakom prestrihli pásku. Starosta obce tiež poďakoval zhotoviteľovi za vykonanú prácu,

ktorú si pozreli aj poslanci obecného zastupiteľstva. Parkovaciu plochu požehnali naši duchovní otcovia Ladislav Čurila a Ján Molčan.

Milí spoluobčania, návštevníci našej obce, prosíme dodržiajte dopravné značenie. Je opodstatnené a je navrhnuté dopravným inžinierom. Predídeme tak možným kolíziám ako pri vjazde, tak aj pri výjazde z parkovacej plochy.

♦ TOMÁŠ ONDREJECH VYHRAL V RAKÚSKU

Náš obyvateľ zvíťazil na Medzinárodných majstrovstvách Rakúska v kulturistike (federácia NABBA). Získal v kategórii men3 do 172cm prvé miesto a v kategórii superbody taktiež prvé miesto. Tomáš, BLAHOŽELÁME a držíme palce na blížiacich Majstrovstvách Európy v Srbsku.

♦ OPRAVUJEME CESTY PATCHMATICOM

V júni sa urobila oprava miestnych komunikácií technológiou patchmatic, ktorú realizovali VPS Liptovský Mikuláš. Jedná sa o tryskovú metódu, ktorá opraví lokálne výtlky a praskliny. Rozsiahle opravy a pokládky asfaltových kobercov plánujeme realizovať až po možnej výstavbe kanalizácie v obci.

♦ UPEVNŮJEME CEZHRANIČNÚ SPOLUPRÁCU

16. mája 2023 sme sa stretli na Honorálnom konzuláte Poľskej republiky na Slovensku s Katarzyna Sołek, konzul Poľskej republiky. Na stretnutie nás, zástupcov samospráv, Andreu Adamčiakovú, starostku Gôtovian a Erika Gemzického, starostu Ľubele pozval náš honorárny konzul Tadeusz Frackowiak. Veríme, že obojstranná spolupráca medzi našimi národmi upevní naše priateľstvá.

STALO SA

Vianočný Viackov navštevuje stále viac priaznivcov

Ani blato a netypické zimné počasie neodradili takmer 60 účastníkov tohtoročného Vianočného výstupu na Viackov (nielen z Ľubele a okolitých obcí, ale aj od Košíc), ktorého organizátormi boli Obec Ľubela a Poľovnícke združenie Viackov.

Na Sviatok sv. Štefana (26. 12. 2022) ich kroky opäť viedli ku chatke, kde na nich čakal chutný guláš z diviny, ktorý pripravilo Poľovnícke združenie Viackov a jeho „šéfkuchárom“ bol Erik Bubniak. Prekvapením tohtoročného výstupu bola šálka, z ktorej si všetci z prítomných mohli nielen vychutnať varené víno, ale nechať si ju na pamiatku účasti na výstupe. Šálky darovala Obec Ľubela. Starosta obce Erik Gemzický prítomným pripomenul tradíciu a zmysel výstupu na Ľubelskú lúku na Viackove. V závere príhovoru požiadal o symbolickú

kú minútu ticha na pamiatku pani Marty Švecovej, ktorá sa výstupov na Viackov zúčastňovala. Erik Bubniak ako hlavný hosť účastníkov požiadal o finančný príspevok na výsadbu ovocných stromčekov na Viackove, ktorých plody budú slúžiť ako zdroj potravy pre zver. Podľa vzoru svojho starého otca už niekoľko ovocných stromov na Viackove vysadil a plánuje v tom pokračovať, preto bude vďačný za každý finančný príspevok. Prítomní na tento originálny účel prispeli sumou niečo cez 60,- EUR. Účastníci tohtoročného výstupu, vrátane najmladšieho 4-ročného Samka Jaška a najstaršieho 80-ročného pána Stanislava Cabalu, sa podpísali do kroniky, ktorá bude na Viackove opäť pripravená o rok... všetci sa už teraz tešíme!

-mm, foto: Ján Oško, Marián Hrnčiar, red-

Ľubel'skí divadelníci premiérovali dvakrát

Vianoce v Ľubeli znamenajú len jedno – divadlo. Tradícia opäť zostala zachovaná a Ľubel'ské ochotnícke divadlo. K. O. Urbana si pre svojich divákov pripravilo premiéru novej divadelnej hry.

Svetoznáma komédia *Pi čaj, miláčik, ich zaviedla do zákulisia pripravovaného predstavenia, kde mali možnosť nahliadnuť do procesu „tvorivého kvadenia“.*

Na javisku je všetko hore nohami, hlavnú úlohu dostal protekčný synáček producenta, technik si robí čo chce a režisérka je na pokraji nervového zrútenia. Presne o tom je brilantná francúzska komédia, ktorá bola ocenená Moliérovou cenou ako KOMÉDIA ROKA.

Diváci sa stávajú svedkami nielen poslednej generálky pripravovanej hry, ale aj jej premiéry. Namiesto toho, aby boli herci perfektne pripravení, dokonale popletú všetky svoje repliky a výstupy. Premiérový večer sa mení na frašku.

„Scenár našej najnovšej komédie sme museli mierne upraviť, aby sedel na naše „pomery“. Sme veľmi radi, že Ľubel'ské prevedenie tejto svetoznámej hry malo

taký obrovský divácky úspech. Ešte nikdy sme nevypredali kultúrny dom v našej obci dvakrát po sebe. Veľmi nás to teší,” uviedla režisérka Jana Mlynarčíková.

Pred samotnou premiérou patrilo javisko ešte členkám skupiny Ľubelanka, ktoré si pre divákov pripravili krátke vystúpenie. Prvá premiéra sa konala tradične na Prvý sviatok vianočný a druhým predstavením spríjemnili divadelníci divákovi predsilvestrovský večer 30. decembra.

„Už to, že divadelníci dvakrát vypredali kultúrny dom svedčí o obľúbenosti a kvalite našich ochotníkov. Každý herec, mladší či starší, sa zhostil svojej úlohy zodpoved-

ne. A výsledkom bolo jedno skvelé divadelné predstavenie. Prajem svojim divadelným kolegom mnoho repríz a nech naďalej šíria pozitívnu náladu a aj dobré meno našej obce," skonštatoval starosta obce a člen súboru Erik Gemzický.

Mgr. Lucia Gemzická,
foto: Silvia Danajova Photography, I. Kohút

Uvítali sme detičky do života

Štvrtok 30. marca sobášna miestnosť patrila našim najmenším, ročným obyvateľom našej obce. Obec Ľubela uvítala detičky do života, ktoré sa narodili v uplynulom roku.

„Svet, ktorý ste svojimi očkami prvýkrát uvideli, vás víta. Vkladá vám do rúk knihu s čistými stránkami a vy ju budete naplňať slovami, vetami, ale aj celými dlhými príbehmi svojho života. Píšte ju tak, aby keď sa raz k nej vrátite a začnete listovať, nebolo v nej nič, čo by zatienilo nádej, ktorú my všetci do vás vkladáme.“

Básničkou, ktorú predniesla Victoria Škvarka a príhovorom starostu obce Erika Gemzického začalo slavnostné stretnutie rodičov a detičiek, ktoré sa vlani narodili v našej obci. „Stretnutie k uvítaniu do života organizujeme každoročne. Rodičom sme odovzdali darčeky a nechýbala ani sadenica stromčeka, jablonky, ktorú si rodičia môžu zasadiť vo svojich záhradkách. O starostlivosti o mladý ovocný stromček porozprával Mário Humený, ktorý urobil aj prvý rez na stromčekoch. Ďakujem v mene našej obce rodičom, že na slávnosť prijali pozvanie,“ zhodnotil starosta obce.

-red-

Ľubelčania stavali sochy zo snehu

V sobotu sa v Ľubeli stavali sochy zo snehu. Podujatie zorganizovala Obecná rada mládeže Ľubela. Postaviť si sochu mohli všetky vekové kategórie. Na záver bola vyhodnotená najkrajšia.

V sobotu 28. januára dopoludnia sa na futbalovom ihrisku uskutočnilo podujatie s názvom „Vystavaj si snehovú sochu podľa vlastnej fantázie“. Celkovo sa utvorilo šesť družstiev. Tímy tvorili predovšetkým najmenší s pomocou dospelých. Z pomedzi siedmych sôch bola za najlepšiu vyhodnotená korytnačka.

Snehu bolo na ihrisku dostatok. Po celý čas dobrej nálade napomáhal DJ Samuel Krajčí. K dispozícii bol aj teplý čaj so sladkosťami a vafkami. Podujatie otvorila Janka Mlynarčíková. Skupinky sa hneď na to pustili do stavania. Súťažiaci si pomáhali lopatami. Fantázií sa medze nekládli.

Priebeh podujatia počas stavania pozitívne hodnotila aj nami oslovená pani: „Podujatie sa nám páči, sme tu dospeláci ako malé deti. Stavanie nám ide dobre, aj

keď sneh nie je úplne kvalitný. Rozhodli sme sa postaviť Spišský hrad“. Spokojný bol aj Milan, „Je tu dobre. Prišli sme kvôli deťom. Sme radi, že sa niečo koná, celý čas by boli všetci pred televízorom alebo počítačom. Je to dobré aj vonku sa „vybesniť“ trochu.“

Páčilo sa aj jednej detskej účastníčke: „Akcia sa mi páči. Máme postavenú húseničku a teraz staviame myšku. Staviam spolu so sestríčkou, kamarátkami a kamarátkinými rodičmi“. Pani Simona s Oliverkom, ktorí boli členmi tímu, ktorý staval korytnačku, priebeh akcie zhodnotila „Veľmi sa nám páči, počasie vyšlo, snehu a elánu máme dostatok, sme spokojní. Staviame korytnačku podľa predlohy, hádam sa podarí“.

Do vyhodnotenia boli dokončené, medzi inými, sochy pyramídy, ježka alebo krokodíla. Ako najkrajšiu sochu organizátori určili korytnačku. Všetky ostatné družstvá sa umiestnili na druhom mieste.

Na záver sa prihovril aj starosta obce Ľubela, Erik Gemzický, ktorý zo zdravotných dôvodov nemohol súťažiť a chorý bol aj jeho syn. Sladkú odmenu si odniesli všetci zúčastnení.

„Tento nápad na akciu vznikol tak, že napadol sniežik a budeme stavať snehuliakov, ale bolo by to dosť neoriginálne, keďže sa podobné akcie organizujú aj v iných obciach. Tak mi napadlo, že nemusíme stavať snehuliaka ale rôzne sochy. Je to zábavné a pre každého, kto príde aj originálne, a každý môže mať niečo iné. Proces od myšlienky, po akciu trval tentokrát krátko, pretože pán starosta prišiel s návrhom, že by sme mohli niečo urobiť. Keďže ja sa do toho rada zapájam, tak som pripravila plagát a oboznámila našu koordinátorku Janku Mlynarčíkovú. Potom sme to oznámili pánovi starostovi a vytlačili sa plagáty. Celé to trvalo asi dva dni,“ hodnotí organizovanie akcie Dorota Matejovie, podpredsedníčka obecnej rady mládeže.

„Mňa táto činnosť veľmi baví, ja sa rada zabavím a využijem čas inak, niečím dobrým čo môže spríjemniť deň. Nezáleží na tom, koľko detí príde, ale v obci sa niečo deje.“

Celé podujatie prebehlo v pokojnej a priateľskej atmosfére, s cieľom byť vonku a zabaviť sa.

Anton Kubík

foto: Andrej Kubík

Vrátili sme sa v čase ... na retro párty

V obci Ľubelňa sa počas veľkonočnej nedele uskutočnila tanečná video retro párty. Podujatie zorganizovala obecná rada mládeže v spolupráci s obcou Ľubelňa a DJ Rikom. Zabaviť sa prišlo viac ako 160 ľudí. Organizátori uvažujú nad ďalším ročníkom.

Retro párty sa niesla v duchu 80–90 rokov. Zodpovedala tomu aj výzdoba. Priestory kultúrneho domu zdobili predovšetkým vinylové platne a plagáty skupín. Nechýbali ani tzv. céčka.

Video retro párty odštartovala o 20:00 hodine video príhovorom starostu obce Erika Gemzického, a potrvávala do skorého pondelňajšieho rána. Zabaviť sa prišlo viac ako 160 ľudí, oblečených v štýle retro.

Počas celej diskotéky najlepšie hity do tanca mixoval DJ Riko, Rudolf Krajčí. Pre hostí bolo pripravené predjedlo v podobe šunkových roliek s chrenovou penou. Večer tvoril tradičný rezeň so zemiakovým šalátom. Hostia mali možnosť nechať sa odfotiť pri fotostene fotografom Andrejom Kubíkom. Hotové, papierové, fotografie im budú doručené domov.

Pre hostí bol otvorený aj bar. Na retro diskotéke nemohol chýbať „čokoládový“ či „stoličkový“ tanec. Súčasťou programu bola aj tombola a šťastní výhercovia

si odniesli domov dokopy 50 cien. Organizátori zvažujú, že o rok usporiadajú, v poradí, 2. ročník video retro párty.

Anton Kubík foto: Andrej Kubík

Priestor pred obecným úradom zdobil tradičný máj

Stavanie mája sa uskutočnilo, tradične, na Ducha. Máj k obecnému úradu priniesli a postavili miestni dobrovoľní hasiči v sprievode spevákov a návštevníkov. Podľa starostu patrí ľubelský máj všetkým dievčatám a dámam.

Po pandemickej prestávke sa v sobotu, 26. mája uskutočnil, v poradí, štvrtý ročník stavanie mája. „*Viacerí ľudia sa ma pýtajú, prečo sadíme mája na konci mesiaca. Nuž preto, lebo sa vždy na Liptove sadiť máj na Ducha, Turíce, na kresťanský sviatok Zoslanie Ducha Svätého. Takýto máj, keď je sadený na Ducha, má veľkú moc a silu,*“ uviedla v príhovore predsedníčka základnej orga-

nizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Ľubeli (ZO JDS Ľubela), pani Jozefína Slavkovská.

Akcia začala na futbalovom ihrisku, odkiaľ májový sprievod vyšiel. Návštevníci mali možnosť ozdobiť máj uviazaním stužky. Mnoho účastníkov, vrátane starostu, prišlo oblečených v ľudovom kroji.

Májový sprievod putoval, cez ulicu „pri škole“ a hlavnú cestu, k obecnému úradu. Na čele sprievodu niesli máj na svojich pleciach členovia dobrovoľného hasičského zboru v Ľubeli. Po celý čas akciu sprevádzal spev miestneho spevokolu v sprievode harmoniky.

Vyvrcholením celej akcie bolo vztyčenie mája pred obecným úradom miestnymi dobrovoľnými hasičmi a niektorými dobrovoľníkmi.

„To, že Ľubela stojí na pilieroch, ktoré sú tradičné, národné, kresťanské, vlastenecké dokazuje aj ten fakt, že v Ľubeli sa iks rokov sadili máje na Ducha, takže i tam je ten kresťanský kontext a dovoľm si tvrdiť, že nám to z našej obce mizne. Som rád, že ZO JDS Ľubela oprášila túto myšlienku a tradíciu a po pár rokoch sme sa tu v centre obce opäť zišli,“ zhodnotil v príhovore starosta obce Erik Gemzický a verí, že sa Ľubelčania v ďalšom období stretnú pri podobných akciách, ako je, už tradičné, stavenie mája.

„Prajem Vám, milí Ľubelčania, aby tento máj nám nie len robil radosť, ale aby nás aj všetkých občanov ochraňoval. Aby ochraňoval celú našu obec. Aby v našich srdciach posilnil zázraky lásky a porozumenia. Chcem zo srdca poďakovať vám, všetkým, čo ste prišli. Verím, že všetkých nás, Ľubelčanov, táto akcia spojí,“ uviedla predsedníčka ZO JDS Ľubela a spoločne so starostom poďakovali Ľubelským hasičom, spevákom, členom ZO JDS ako aj všetkým, ktorí sa na stavaní mája podieľali.

Akciu organizačne zastrešovala ZO JDS v Ľubeli v spolupráci s obecným úradom.

viac foto tu:

<https://eu.zonerama.com/kiwi11/Album/9849177>

Anton Kubík
foto: I. Kohút

Spečatili sme dohodu o spolupráci

Začiatok spolupráce medzi obcou Ľubela a Gminou Radziechowy-Wieprz v Poľsku dostal v stredu 19. apríla 2023 oficiálnu podobu.

Na pútnickom mieste v obci Klin na Orave pod symbolickou ochranou najvyššej sochy Ježiša Krista na Slovensku podpísali dohodu o partnerských vzťahoch a spolupráci starosta obce Ľubela Erik Gemzický a Wójt Gminy Radziechowy-Wieprz Maciej Mika, aj za účasti Honorárneho konzula Poľskej republiky v Slovenskej republike Tadeusza Frąckowiaka a ďalších predstaviteľov obidvoch zúčastnených strán.

Ani nepriaznivé počasie nebolo prekážkou uzatvorenia dohody a padajúce kvapky dažďa akoby potvrdzovali význam spolupráce obyvateľov Slovenska a Poľska. Výber miesta podpísania dohody nebol náhodný, ale veľmi príznačný pre obidve krajiny, ktoré spájajú rovnaké kresťanské hodnoty, podobná kultúra a tradície. Práve tie počas aktu podpisovania pripomenuli aj ľudové piesne v podaní nášho heligónkára Romana Jurščáka.

Dohoda o partnerských vzťahoch a spolupráci predstavuje prvý a veľmi významný krok k začiatku reálnej spolupráce obyvateľov Ľubele a okolitých obcí s Gminou Radziechowy-Wieprz. Obidve strany dohody vyjadrili vôľu rozvíjať priateľské vzťahy a kontakty a dávať príklad dobrej spolupráce, a zároveň budovať široký okruh vzájomných kontaktov v oblasti kultúry, vzdelávania, športu, ochrany zdravia, ochrany životného prostredia, činnosti samosprávnych orgánov, prípadne v ďalších oblastiach.

-mm- foto: red

Putovný pohár starostu obce putoval do Vlách

Prvý ročník turnaja v steelových šípkach o Putovný pohár starostu obce Ľubela sa uskutočnil v sobotu 10. júna 2023 v Šport bar Ľubela.

Šípkový šport, ktorý si získava fanúšikov aj u nás na Slovensku. Po lige v steelových šípkach, ktorá sa na jar konala aj v našej obci a zúčastnilo sa jej dvadsaťštyri hráčov sme sa rozhodli urobiť aj turnaj o Putovný pohár starostu obce Ľubela. Ján Urban, ako hlavný organizátor sa chopil myšlienky a tak priestory Šport baru patrili druhej júrovej sobote šípkárom nielen z našej obce. Turnaja sa zúčastnilo 16 hráčov a pre všetkých bol pripravený výborný kotlíkový guláš, ktorý uvaril Marek Durčák. Cenu útechy, darčkový kôš z mäsových výrobkov (venovaný hráčom turnaja Radimom Tomaškom) za vyhraný jeden leg v celom turnaji získal Ján Tholt.

Na treťom mieste sa umiestnil Tibor Demeňčík, na druhom mieste Miroslav Mažári a víťazom turnaja sa stal Tibor Praštiak zo susedných Vlách. Víťazom srdečne blahozeláme a tešíme sa na ďalší ročník turnaja!

-mm-

ĽUBEĽSKÉ NOVINY – informačný občasník pre občanov. XVI. ročník. Vydáva: Obec Ľubela, Ľubela 346, 032 14. IČO: 00 315 567. Tel.: 044/5593246, email: lubela@lubela.sk, web: www.lubela.sk. Redakčná rada: PhDr. Mgr. Mariana Magerčiaková, PhD., MPH, MBA (predsedníčka redakčnej rady), Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA, Mgr. Jana Mlynarčíková, JUDr. Branislav Kubík - Ondřík, doc. Ing. Stanislav Morong, PhD., Mgr. Erika Miklašová. Vydavateľ nezodpovedá za obsah reklamy a inzercie. Evidenčné číslo v MK SR: EV 5454/16. ISSN: 2453-9791. Vytlačil: REPROservis v náklade 450 výtlačkov. Distribúcia vlastná. Vydanie: jún 2023.